

Yesugât sinji âlip Yohaneņâ kulemguip.

Yesu zâk Anutugât sât.

¹ Hân mân muyageibân sât zâk ândeip. Sât zâk Anutu sorâk ândeip. Oi zâk Anutuyâk op ândeip.

² Topkwâkwatņâ zo zâk Anutu sot ândim gâip.

³ Sât zo Anutuņâ sâi kut ñâi ñâi aksik muyageziņgip. Kut ñâi ñâi, zo zâk buņâ mân muyageip.

⁴ Sât zâk ândiândigât mariņâ ândeip. Ândiândi zorâņ a zeņgât âsakņâ op âsageziņgip.

⁵ Nâtâtikņâ âsakņâ kwâarakubam osim gâip.

⁶ Anutuņâ kore a ñâi muyagei ândeip, kutņâ Yohane.

⁷ A zâkņâ âsakņangât den sâm muyagei a aksik âsakņâ mariņâ nâņgâm pâlâtâņ kwâkņangâbigât Anutuņâ sâņgongoip.

⁸ A zo, zâk âsakņâ mariņâ buņâ. Zâk yen âsakņâ mariņangât den sâm muyageziņgâbam âsageip.

⁹ Âsakņandâ narâk zoren muyagem ândeip. Oi zâkņâ a kamân dâp âsageziņgâmap. Zâk âsakņâ bonņâ uap.

¹⁰ Anutugât sât zâk hânân muyageip, zâkņak mârur Anutugât sâtkât sâm hân muyageip. Oi gem gam muyagei hân a ziņâ ekņâ topņâ mân nâņgâwe.

¹¹ Zikņâ hânân gem gâi a ambân gakârâpņâ buku mân okņangâwe.

12 Ka nâmbutņandâ buku okņangâwe, zen Anutugât nan bârarâp upigât imbanâ zingip. Nâmbutņâ zen zâkkât kutņâ nâņgâm, nâņgâm pâlâtâņ kwâkņangâme, zen zo yatâ otziņgâmap.

13 Anutugât nan bârarâp zo, zen a sep gilâmân gâbâ mân âsagime mo a dengât mân âsagime. Zen Anutuņâ sâi âsagime.

14 Sât zâk a opņâ âsagem osetniņan ândeip. Âsagei nen neule âsakņâ igâwen. Âsakņâ zo egindâ Anutu Ibâgât nanņâ kânok, zâkkât âsakņâ oip. Zâkņâ tânzâņgozâņgoņ sot den bonņâ, zo mem gem gâip.

15 Zâkkât topņâ Yohaneņâ sâm muyagem itâ dâzâņgoip, “Nâ zâkkât itâ dâzâņgowan. Bet âsagiap, zâk kândom ândeip. Nâ mân ândia ândim gâip, zorat zâk patâ op walânim ândiap.”

16 Zâkņâ tânnâņgom âim ândimâp.

17 Mosenâ girem den Anutugâren gâbâ mem niņip. Yesu Kristo, zâk ko tânnâņgonâņgo sot den bonņâ mem niņip.

18 A niņâ Anutu mânâk igâwen. Ka nanņâ zâk Anutuyâk op ândeipņâ Ibâņangât âsan topņan tâpmapņâ den siņgiņâ mem ge sâm muyageņiņip.

*Yohaneņâ zikņâ topņâ sâm muyageziņip.
(Mt 3:1-12; Mk 1:7-8; Lu 3:15-17)*

19 Yerusalem kamânân gâbâ Yuda a ziņâ tirik namâ galem a sot tirik namâ kore a nâmbutņâ sâņgonzâņgone Yohanegâren gam, gâ wan a ņâi, sâm mâsikâm sânetâ topņâ dâzâņgoip.

20 Zâk topnâ mân kwâimbâm itâ sapsum dâzânngoip, “A bâliņan gâbâ mâkâziņgâbapkât mârur sâsân, nâ zâk buņâ. Nâ Kristo buņâ.”

21 Sâi ziņâ mâsikâm sâwe, “Gâ Propete Elia?” Sânetâ sâip, “Nâ zâk buņâ.” Sâi sâwe, “Gâ Propete gâbapkât sâwe, zo?” Sâne dâzânngoip, “Buņâ.”

22 Oi ziņâ sâwe, “Gâ wan a nâi? Sângonnângone gen, zo zeņgâren âi dap sâm dâzânģonat? Gikaņģat dap sâmat?”

23 Sâne dâzânģom sâip, “Propete Yesaianâ mârurņan den sâm kulengoip, zo nâgâren bonņâ uap. Den zo itâ,

‘Barâ kâtik, mirâ kamân âtânģan a nâiņâ âsagem den patâ itâ sâm muyagem ândiap, “Kembugât mâtâp kârâm kubiknek.” ’ ”

24 Sâi Parisaio a ziņ sângonzânģone gawe, zen Yohane itâ mâsikâm sâwe,

25 “Gâ Kristo buņâ, Elia buņâ, Propete zo buņâ oi wangât too saņģonziņģâmat?”

26 Sâne Yohaneņâ itâ sâm dâzânngoip, “Nâ tooyâk saņģonziņģâman. Ka osetziņģan a nâi muyagem ândiap, zo mân ek nânģe.

27 Zâk kândâtnan gam taap. Zâk kâwali nâi zemņânģap. Nâ yatâ zorânģ irâ sikurņâ gorem aria mân dâp upap.”

28 Kut nâi nâi zo Betania kamânân Yodaņ too nâmbutken muyageip. Zoren Yohaneņâ too saņģonziņģâm ândeip.

Yohaneņâ Yesugât topnâ sâm muyagem dâzânngoip.

29 Haņsâi Yesu gâi Yohaneņâ eknâ a itâ sâm dâzânngoip, “Iknek. Râma gwamņâ Anutugâren

gâbâ gok, zâk hân dâp a zenġât tosaziġ zâkkât kwâkņan zâibap.

³⁰ Zâkkât op itâ dâzâņgowan. Bet âsagiap, zâk kândom ândeip. Nâ mân ândiwanân zâk ândeip.

³¹ Zorat zâk patâ op walânim ândiap. Mârum nâ zâkkât topņâ mân nâņġawan. Isirae a den siņġiņâ dâzâņgua nâņġâbigât gamņâ too saņġonziņġâm ândiwan.”

³² Yohane zâk yatâ sâm sâip, “Nâ Kaapumņâ nii kembâ yatâ opņâ zâkkât kwâkņan ge tâi egâwan.

³³ Nâ mârum mân ek nâņġa sâņġonnogip, Anutu, zâkņâ itâ sâm dâtnogip, ‘Kaapumņâ a kwâkņan ge pâmbap, zâkņâ Tirik Kaapum saņġonziņġâbap.’

³⁴ Yatâ âsagei ekņâ itâ dâzâņguan. Zi Anutugât nanņâ.”

Yesuņâ a nâmbutņâ ġâsuziņġip.

³⁵ Mirâ haņsâi Yohane sot azatņâ, zen zorenâk âi kirâwe.

³⁶ Kinetâ Yesuņâ zoren ġâi Yohaneņâ ekņâ azatņâ itâ dâzâkom sâip, “Egit. Ândiren zi râma gwamņâ, Anutugâren ġâbâ gok.”

³⁷ Sâi zet den zo nâņġâm Yesu kândâtņan molim âiwet.

³⁸ Aritâ Yesuņâ puriksâm zikitņâ sâip, “Zet wan kârum gabot?” Yatâ sâi zikņâ ziin denân sâwet, “Raboni (niin denân ko, Patâ), ġâ mirâ ikâ zoren ândiat?”

³⁹ Sâitâ dâzâkoip, “Ga egit.” Sâi zet zâk sot âi ândiwet. Mirâsiņ ġeibâ sâi zet zâk sot âi ândeitâ ñâtiksâip.

⁴⁰⁻⁴¹ A zagât gawet, zekâren ġâbâ a ñâi kutņâ Andrea, Simonġ Peterogât munņâ. Zâkņâ zorenâk

âim âtânâ muyagem itâ sâm dukuip, “Net a bâlijan gâbâ mâkâniᅅgâbapkât mârûm sâsân, Kristo, zâk muyagiet.”

⁴² Yatâ sâmᅅâ Yesugâren diigi âiwet. Oi Yesuᅅâ ekᅅâ itâ sâip, “Gâ Simonᅅ Yohanegât nanᅅâ. Kutkâ Kepa san (niinᅅ denân ko, kât kâtikᅅâ).”

Pilipo sot Natanae Yesugât a urâwet.

⁴³ Mirâ hanᅅsâi Yesu zâk Galilaia hânân âibam Pilipo muyagemᅅâ itâ sâm dukuip, “Gâ târokwatnim molini.”

⁴⁴ Pilipo zâk Besaida kamânân gok. Andrea sot Petero, zet zo gokᅅik.

⁴⁵ Pilipoᅅâ Natanae muyagem itâ sâm dukuip, “A zirat Moseᅅâ gurumin den ekabân kulemgõip. Mârûm Propete a zen yatik kulemguwe. A zâk muyagien, zâk Yesu, Yosepegât nanᅅâ, Nasarete kamânân gokᅅâ.”

⁴⁶ Sâi Natanaeᅅâ itâ mâbureip, “Nasarete kamânân dap yatâ a patâ âsagibap?” Sâi Pilipoᅅâ itâ sâm dukuip, “Ga eknan.”

⁴⁷ Yatâ sâi Natanaeᅅâ Yesugâren ari ekᅅâ sâip, “A zi Isirae a bonᅅâ. Umᅅan sarâ mân ziap.”

⁴⁸ Yatâ sâi Natanaeᅅâ mâsikâm sâip, “Dap yatâ opᅅâ topᅅâ nânᅅat?” Sâi Yesuᅅâ sâip, “Pilipoᅅâ mân diigigi wakum nak topᅅan kina geksan.”

⁴⁹ Sâi Natanaeᅅâ itâ sâm dukuip, “Patâ, gâ perâkᅅak Anutugât nanᅅâ. Gâ Isirae nenᅅât a kutâ patâ.”

⁵⁰ Oi Yesuᅅâ itâ sâm dukuip, “Gâ wakum nak topᅅan taat, nânᅅâ zo dâgoga nânᅅâm ko nânᅅâm pâlâtânᅅ otnigat? Ek nânᅅat, zo yenᅅâ. Kut ᅅâi ᅅâi patâ ek nânᅅâm zâiban.”

51 Yatâ sâmnâ sâip, “Nâ perâkḡak dâgobâ. Sumbem pâronḡsâi Anutugât sumbem a, zen a bonḡâ nâgâren zâim gine ziḡgitpi.”

2

Yesuḡâ sâi toonâ waiḡ oip.

1 Sirâm zagât âki Kana kamânân, Galilaia hânân a ambân zagât mâpotzikânâni sîi nalem mine gâip.

2 Yesugât mamḡâ Maria, zâk zoren âi taki ko Yesu sot arâpḡâ, nen zop sâsânḡan âiwen.

3 Zoren mindum nalem sot waiḡ nem tâindâ waiḡ buḡ oip. Buḡ oi Yesu mamḡandâ dukum sâip, “Waiḡziḡâ buḡ uap.” Sâi Yesuḡâ itâ sâni dukuip,

4 “O ambân, gâḡâ nâ mân dâtnoban. Ninak nâḡgâbat dâp upat. Nâgât narâk, zo gâtâm mâte upap.”

5 Yatâ sâi mamḡandâ kore a ambân itâ sâni dâzânḡoip, “Den sâbap, zo lum kwâtâtibi.”

6 Oi mirâ zoren âmaḡ kârep patâ nâmburân kânok tâip. Yuda a zen âsâbâḡ kin bitziḡ too sanḡonḡâ nalem nemarâwe. Oi mirâ dâp âmaḡ yatâ kin ândeip.

7 Oi Yesuḡâ kore a ambân itâ sâni dâzânḡoip, “Too aam ga âmaḡân lokine giarik.” Sâi zen yatâ utne âmaḡ nâmburân kânok zo too piksâm nanḡip.

8 Yatâ utne ko itâ sâni dâzânḡoip, “Itârân zen torenḡâ aam nalem galem agâren âinek.”

9 Yatâ sâi zen aam galem agâren âine toonâ waiḡ oi nalem galem anḡâ nemḡâ waiḡ zo waniḡ gâbâ mie sâni kwagip. (Kore a zen too âmaḡân aam

lokine giarip, zenak waingât topnâ nângâwe.) Nalem galem anâ a ambân meip, zo konsâi gâip.

¹⁰ Gâi itâ sâmb dukuip, “Kândom wâinj naamnâ zingâne bet umziñ gulip upâ sâi wain naam bunâ, zo zingâmen. Gâ kô purikgurik opnâ wain naamnâ kwarakuna zeibet muyagiat. Zo âlip uat.”

¹¹ Yesu zâk yatâ op Kana kamânân, Galilaia hânân sen mârât nep topkwapnâ tuugip. Oi imbananngât topnâ, zo mem kâknan pâip. Oi arâpnâ nen zo eknâ nângâm pâlatân kwâknanngâwen.

¹² Oi Yesu zâk Kana kamânân gâbâ Kapenaum kamânân ari mam murâpnâ sot arâpnâ molim âiwen. Sirâm nâmbutnâ nen zoren ândiwen.

Yesu zâk Kembugât tirik namin zarip.

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-19; Lu 19:45-46)

¹³ Yuda zenngât kendon patâ kutnâ Pasowa, zo mâte upâ sâi Yesunâ Yerusalem kamânân zarip.

¹⁴ Yerusalem kamânân âi takâm tirik namin zari a donbep zen râma, makau sot kembâ anngâgwanngâ utne a nâmbutnâ zen Roma zenngât kât sot Yuda zenngât kât, zo hâukwap anngâgwanngâ op kirâwe.

¹⁵ Yatâ utnetâ Yesunâ zingitnâ tâknâ mem a sot râma makau zângom molizingi âine kât nep tuuwe, zenngât kât mem lokim tâtatnâ kom kâbaknei giarip.

¹⁶ Oi kembâ mem kirâwe, zen itâ sâmb dâzânngoip, “Zen Ibânanngât namin kut nâi lan utne anngâgwanngâ namâ uap. Kut nâi nâiziñ mem âinek.”

¹⁷ Yesuñâ yatâ oi arâpñâ nen Kembangât ekabân den kulem ziap, zo nângâwen. Den zo itâ, “Gâgât namâgât opñâ umnâ kârâp siap.”

¹⁸ Oi Yuda a zinjâ itâ sâm mäsikâm sâwe, “Gâ yatâ uatñâ top likuliku kulem ñâi tuuna iknâ.”

¹⁹ Sâne Yesuñâ itâ sâm dâzângoip, “Zen tirik namâ zi kândañne nâñâ sirâm karâmbut umñan tuum nanğâbat.”

²⁰ Yatâ sâm dâzângoip sâwe, “Patârâpniñâ, zen tirik namâ zi kendon 46 tuum ândine âkip. Oi gâñâ sirâm karâmbut umñan tuum nanğâbat sâm sat?”

²¹ Ka Yesu zâk sâkñangât op namin dâpkwap sâip.

²² Yesu ândim moi Anutuñâ mängei zari arâpñâ nen den zo nângâwen. Oi namâgât sâip, zo sot Kembangât ekabân zâkkât den nâmbutñâ ziap, zorat nângindâ bonñâ oip.

Yesu zâk a zeñgât topniñ ek nângâmap.

²³ Yesu zâk kendonân Yerusalem kamânân top likuliku kulem nâmbutñâ tuugi a ambân pisuk, zinjâ ekñâ zâkkât nângâne bonñâ oip.

²⁴ Yesu zâk a zeñgât topziñ ek nângâmap, zorat op ko a zeñgâren mân arîp.

²⁵ Zâkñâ a ñâigât topñâ ek nângâbam a ñâigâren mân mäsikâm nângip. Zâk zikñak umziñan ek nângâm nanğip.

3

Yesu sot Nikodemo den den urâwet.

¹ Parisaio a ñâi ândeip, kutñâ Nikodemo. Zâk Yuda a zeñgât a patâ, zeñgât buku op ândeip.

² A zorânj nâtigân Yesugâren gam itâ sâm dukui, “Patâ, nen gâgât topkâ nânjen. Gâ a patâ, Anutugâren gâbâ gâin. Gâ sen mârât kulem top top tuumat, zorat itâ nânjen. Anutuñâ gâ sot mân ândei sâi ko mân tuubat.”

³ Sâi Yesuñâ mâburem dukui, “Nâ perâkñak dâgobâ. Nâi zâk âsaâsagiñ unakñâ mân âsagem ândibap, zo ko Anutugât um topñan mân bagibap.”

⁴ Sâi Nikodemonjâ pârâkpam itâ sâm mâsikip, “A nâi mârûm patâ opñâ dap op âsaâsagiñ unakñâ âsagibap? Zâk mam kâmbonjan âburei dum zagâtñâ mimbapkât sat?”

⁵ Sâi Yesuñâ itâ sâm dukui, “Nâ perâkñak dâgoba. Nâi zâk Kaapum sot too umñan mân âsagibapñâ Anutugât um topñan mân bagibap.

⁶ Agât kâmboyân âsaâsagiñ, zâk ayâk. Ka a nâi, zâk Kaapumñâ umñan muyamuyagiñ, zâk Kaapumgâren gokñâ.

⁷ Zen âsaâsage unakñâ âsagibigât sa nânjâna mân kwakmak upap.

⁸ Pibâ zâk lañ komap. Oi kwamitñâ nânjâme. Ikâ gâbâ gâmap, oi ikâ âi âkâmap, zo zen mân nânjâme. Oi nâi zâk Kaapumgâren muyageip, zâkkât topñâ yatâ.”

⁹ Sâi Nikodemonjâ mâburem itâ sâm dukui, “Zo dap op yatâ orotñâ?”

¹⁰ Sâi Yesuñâ itâ sâm dukui. “Gâ Isirae a zenjât a sâtñandâ kwaksat?”

¹¹ Nâ perâkñak dâgobâ. Nen kut nâi nâi ek nânjâmen, zo dâzângomen. Oi zen ko dinnñâ birâme.

12 Nâ hânân Anutuñâ nep tuumap, zorat topñâ dâzângua mân nângâme. Oi sumbemân nep tuumap, zorat topñâ dâzângua dap dabân nângâne âkâbap?

13 A zenğâren gâbâ nâiñâ sumbemân mân zarip. Ka a bonñâ nâ sumbemân gâbâ gem gâwan. Nâ kânok sumbemân gâbâ gem gâwan.

14 Mârum mirâ kamân kâतिकन Mosenâ mulum dâp tuum nagân mândip. Zo yatik narâk zi a bonñâ, nâ nagân nom kwânângânibigât sâsân.

15 Oi a zen nângâm pâlâtân kwatnibinâ ândiândi kâтик muyagibi.

16 Anutu zâk a zenğât umñâ donbep gâsui nanñâ kânok, nâ sângonnogi gâwan. Oi zen nâ nângâm pâlâtân kwatnimñâ mân tâmbetagobi. Zen nâ nângâm pâlâtân kwatnim ândiândi kâтик muyagibigât sângonnogi gewan.

17 Nanñâ nâ a zenğât tosaziñğât sâm kwâkâbatkât buñâ. A tânzângobatkât Anutuñâ sângonnogi gem gâwan.

18 Oi nâi zâk nângâm pâlâtân kwatnibapñâ zâkkât tosagât hâuñâ mân mimbap. Ka nâi zâk nanñâ nâ mân nângâm pâlâtân kwatnibapñâ tosa hâuñğât sinji op zimbap. Wangât, zâk Anutu nanñâ kânok, nâgât mân nângâm pâlâtân kwatnigip, zorat.

19 Hâuñğât topñâ itâ ziap. Âsakñâ nâñâ hânân ga a ziñ nâtatikkât nângâne bonñâ oi âsakñâ nâ kândâtnowe. Orot mâmezîñ bâliñâ zeip, zorat yatâ urâwe.

20 Nâi zâk bâliñâ opmapñâ âsakñâ kândâtkomap. Bâliñandâ âsakñan muyagei

ikpegât âsakņan mân gâmap.

²¹ Njâi zâk den bonņâ lubapņâ âsakņâ mâte upap. Oi kut njâi njâi opmap, zo Anutugât sâtkât opmap, zorat topņâ muyagibap.”

Yohanenâ Yesugât topņâ sâm muyageip.

²² Yesu sot arâpņâ, nen Yerusalem kamân birâmņâ Yudaia hân torenņan âi ândiwen. Zoren Yesu sot arâpņâ niņâ a ambân too sanņonziņgâm ândiwen.

²³ Yohane ko zâk hân njâi kutņâ Aenon, Salim kamân nanņgâmņan zoren a too sanņonziņgâm ândeip. Zoren too doņbep zeipkât a zen zoren mindum gane sanņonziņgip.

²⁴ Narâk zoren Yohane tâk namin mân parâwe.

²⁵ Yuda a njâi sot Yohanegât arâp, zen bitziņ too sanņonsanņon zorat topņâ sâm âraguwe.

²⁶ Oi ziņâ Yohanegâren gam itâ sâm dukuwe, “Patâ, gâ Yodaņ too nâmbutken ândina a njâi muyagei topņâ dâtnânņoin. Zâk narâk ziren ga a too sanņonziņgi a doņbepņâ zâkkâren arie.”

²⁷ Sâne Yohanenâ itâ sâm dâzânņoip, “Anutuņâ a njâi kâwali mân pindi zikņak dabân yatâ mim-bap?”

²⁸ Nâ itâ sâm dâzânņowan, zo dap op kwâimbâbi. A bâliņan gâbâ mâkâniņgâbapkât mârum sâsân, nâ zâk buņâ. Nâ Kristo buņâ. Nâ kândom okņanņgâm gaan.

²⁹ Ambân siņgi sâm pindâwe, zâkņâ ambân mar- iņâ. Oi ambân mem âkņâle patâ oi bukuņandâ nânņgâm beķņan mem umâlep patâ upap. Nâ yatâ op umâlep nânņgâbatkât narâkņâ zo mâte uap.

³⁰ Zâkkât ko zâizâiņ. Nâgât ko diim gibap.”

³¹ Ubâ geipņâ walâningâm. Hânân gokņandâ hângât siņgi uen. Nen hângât kut ñâi ñâi zorat den sâmen. Ka zâk ko sumbemân gâbâ geipņâ walâningâm naņgap.

³² Kut ñâi ñâi ek nâņgip, zorat siņgi sâmap. Oi a zen zâkkât diņâ birâme.

³³ Ka a nâmbutņâ ziņ diņâ nâņgâme, zen itâ nâņgâbi, “Anutuņâ sâi kâtikkâtigiņ ândiap, zâk diņâ zo tângumap.”

³⁴ Anutuņâ a sâņgonguip, zâk Anutugât denâk sâmap. Oi a yatâ zo ko Anutuņâ Kaapumņâ imbaņâ pindâmap.

³⁵ Anutu Ibâņandâ nanņangât umņâ gâsui zâkkât bikņan kut ñâi ñâi zo aksik pam naņgip.

³⁶ Ñâi zâk nanņâ nâņgâm pâlâtâņ kwâkņangâm ândiap, zâk narâk ziren ândiândi kâtik mârur muyagiap. Oi ñâi zâk nanņâ kândâtkom diņâ birâm ândibapņâ ândiândi kâtik mân muyagibap. Buņâ. Anutuņâ kuk okņangi tap zâibap.

4

Yesuņâ Samaria ambân ñâi sot den den oip.

¹ Parisaio a, zen Yesugât itâ nâņgâwe, “Zâkņâ a gâsâzâņgom too saņgonziņgap, zo Yohanegât kâmut walâziņge.”

² Den zo yen sâwe. Yesu zikņak a too mân saņgonziņgip. Zâk yen sâi arâņņâ niņâ too saņgonziņgâwen.

³ Oi Kembuņâ den zo nâņgâm Yudaia hân birâm Galilaia hânân arip.

⁴ Samaria hân mâtâp arip.

⁵ Âimnâ Samaria hânân kamân nâi kutnâ Sika, zoren takip. Kamân zorat nanġâmnan hân nâi zeip. Mârumnan Yakoboņâ hân zo nanņâ Yosepe pindip.

⁶ Too lâm nâi zoren zeip, kutnâ Yakobogât too lâm. Oi Yesu zâk mâtâp kêrep âimnâ loreip. Oi mirâ bâknan oi zoren takâm lâm ginnan ge tap nânġip.

⁷⁻⁸ Yesu arâpņâ, nen nalem sânġân minam kamânân ârindâ Yesu zâk zikņik tâi Samaria ambân nâiņâ too aabam ġâip. Ġâi Yesuņâ itâ sâm dukui, “Too nâi aam nina nimbâ.”

⁹ Dukui ambân zorâņ sâip, “Ġâ Yuda aņâ, wangât Samaria ambân nâġâren toogât sat? Zo mân orotņâ.” Zo Yuda sot Samaria a buku buku mân op ândiwegât ambân zorâņ den yatâ sâip.

¹⁰ Sâi Yesuņâ itâ sâm dukui, “Ġâ Anutugâren ġâbâ kut nâi ġâbap, zo sot nâġât topnâ mân nânġat. Nânġâm sâi ko nâġâren oletnina too takâtakâņ ġibam.”

¹¹ Sâi ambân zorâņ itâ sâm dukui, “Too lâm zi kêrep. Ġâ too aañ âmaņ buņġât too takâtakâņ ikâ ġâbâ aaban?”

¹² Sâkuniņâ Yakoboņâ too lâmniņâ zi esip. Oi zâk sot narâpņâ sot râma makau ġakârâpņâ, zen too zirik nem ândiwe. Ġâ Yakobo walâm too takâtakâņ muyaġibam sat?”

¹³ Sâi Yesuņâ itâ sâm dukui, “Too zi sâumņâ nem zagât nem ândibi.

¹⁴ Nâġât too ko nemņâ umġâ sânduksâbap. Nâi zâk too zo nimbapņâ toogât mân nânġâm ândibap. Nânâ too zo a nâi pinda umnan too takâtakâņ

muyagem zeï a zo ândiândiņ kâtikņâ ândibap.”

15 Sâi ambânņâ diņaņgât topņâ mân nânġâm kwâkâmņâ itâ sâip, “Patâ, gâ too zo nina nem toogât zagât mân nânġâbat. Oi ziren âsâbân toogât gâman, zo birâbat.”

16 Yatâ sâi Yesuņâ itâ sâm dukuip, “Âi apkâ sâna kândiaņġâm gâit.”

17 Sâi ambânņâ sâip, “Nâ apnâ buņâ.” Sâi Yesuņâ itâ sâm dukuip, “Gâ apkâ buņâ, zo âlip sat.

18 Gâ a bâtnâmbut mem birâziņġin. Oi irabot miat, zo apkâ buņâ. Zorat gâ den perâkņak sat.”

19 Sâi ambânņâ itâ sâip, “Patânâ, gâ nânġât topnâ dap yatin nânġat? Nâ irabot zi nânġan. Gâ Propete a nġai ândiat.

20 Zorat sâna nânġâbâ. Sâkurâpniņâ, zen bakņâ ziren Anutu mâpâsem ândiwe. Ka Yuda a zen ko Yerusalem kamânân Anutu mâpâsem ândinat sâm sâme.”

21 Oi Yesuņâ ambân itâ sâm dukuip, “Ambân, gâ dâgoga nânġâ. Narâk nġai mâte upâmap. Narâk zoren bakņa ziren mo Yerusalem kamânân zorenâk buņâ. Zoren mo zoren âlipņâ.

22 Samaria a, zen topņâ mân nânġâm mâpâsime. Yuda a, nen ko topņâ nânġâm mâpâsime. Oi Anutuņâ kubikkubikniņâ, zo Yuda a nenġâren pâip.

23 Narâk nġai mâte upap. Oi zi mârum mâte uap. Zoren kâmut gakârâpņâ bonņâ, zen Kaapum sot op umziņandâ Anutu mâpâsibi. Ibâ zâk a yatâ zo mâpâseņaņġâbigât nânġâmap.

24 Anutu zâk Kaapum mân igikņâ. Zorat zâk mâpâsime, zen Kaapum sot opņâ mâpâsime. Yatâ

upi, zo ko m p m p se bon a.”

²⁵ S i amb n  it  s m dukuip, “N  n ngan. A b lijan g b  m k ni ng b pk t m rum s s n, z k g b p. A zo muyagem  kut n i n i zorat s m muyagem ni ng b p.”

²⁶ S i Yesu  it  s m dukuip, “A zo, n .”

²⁷ Yat  s m t i ar p n  nen gawen. Gam amb n sot den  raguwet, zorat n ng m imban ni  bun oip. Wang t amb n sot den uat s m m sik nam n ngind  y mb rei bir wen.

²⁸ Oi amb n z k too  ma  bir m s r r k k r m  im kam n n  im a amb n it  s m d z ngoip,

²⁹ “Zen gam a n i zi iknek. N  kut n i n i or wan, zo aksik s m muyagem nan ap. A b lijan g b  m k ni ng b pk t m rum s s n, zo zi mot i.”

³⁰ Oi kam n n g b    amb n pisuk, zen Yesug ren gawe.

³¹ Gam tatne Yesu ar p n  ni  it  s m dukuwen, “Pat , nalem ne.”

³² S ind  it  s m d tn ngoip, “Nalem tobat n i zemni ap, zo m n n nge.”

³³ Zo yat  s i ar p n  ni  it   raguwen, “Nalem zo n in  mem ga pindap?”

³⁴ S ind  Yesu  it  s m d tn ngoip, “San onogip, z kk t den lum nep n  tuuman, zor n nalemn  uap.

³⁵ Zen it  nângâme, ‘K in kimembut  ki kâlamân nalem bon a muyagibap.’ Ka n n  dâzângua nângânek. Zen zaat k lam zi iknek. Bon muyamuyagi  nar k m te uap. (A amb n kamânân g b  gam tarâwe, zen at op s ip.)

³⁶ Njai zâk nalem bonjâ mem mindubapnâ, zorat sânghân mibap. Oi bonjâ zo ândiândi kâtikkât sinji upap. Oi nep kârâm kâmerip sot bon mem zarip, zet ârândân sâtâre upabot.

³⁷ Oi den nâi Kembangât ekabân ziap, zo kâtigibap. Den zo itâ, 'Nâinjâ nep kârâm kâmitmap. Nâinjâ ko bonjâ mei zâibap.'

³⁸ Nâjâ zen mân kârâm kâmirâweyân bonjâ mimbigât sâm zingâwan. Mârum a nâmbutnâ nep zo tuum ândinetâ bonjâ muyagei zen yen galem op bonjâ mem ândie."

³⁹ Samaria ambân zo zâk kamârâp itâ sâm dâzânghoi, "A zi kut nâi nâi orâwan, zorat topnâ pisuk sâm muyagiap." Den zorat a ambân donbepnâ Yesu nângâm pâlâtân kwâknanjâwe.

⁴⁰ Yesunâ arâpnâ nen den dâtnângom tâi a ambân zin kamânân gâbâ gam Yesugâren takâm zen sot ândibapkât dukuwe. Sânetâ ko sirâm zagât zen sot ândeip.

⁴¹ Yesunâ sinji âlip dâzânghoi donbep patânâ nângâmjâ, nângâm pâlâtân kwâknanjâwe.

⁴² Oi zen ambân zo itâ sâm dukuwe, "Kândom gâgât dengât op nângâm pâlâtân kwâknanjen. Irak ko niinâk dinâ nângâm itâ nângâm kwâtâtien. Zâk perâkâk a hân dâp nenngât kubikkubik a op ândiap."

Yesunâ katep nâi mâseknoot kubigip.

⁴³ Yesu zâk sirâm zagât ândimjâ Galilâia hânân arip.

⁴⁴ Yesu zâk zikâk itâ sâip, "Propete a nâigât kutsinjinâ kamân toren toren lanj kârâm âimap.

Kamârâpñâ ziñâ ko zâkkât nâñgâne yenñâ opmap.”

⁴⁵ Yesuñâ Galilaia hânân taki Galilaia a ziñâ buku okñangâwe. Zen mârumñan Yerusalem kamânân âine kendon patin nepñâ tuugi igâwe, zorat yatâ okñangâwe.

⁴⁶ Kana kamânân Galilaia hânân mârum sâi toonñâ wainj oip, zoren dum âi takip. Kapenaum kamânân a sâtñâ ñai ândeip, zâkkât nanñâ mâsek op zeip.

⁴⁷ Yesu zâk Yudaia hânân gâbâ âburem Galilaia hânân gaap sâne a sâtñâ zorânñâ nâñgâm Kana kamânân âimñâ Yesu muyagem nanñâ mumbam op zeip, zo kubikñangâbapkât dukuip.

⁴⁸ Oi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Nâ sen pup kulem mân tuuga dap op dinnangât nâñgâne bon upap?”

⁴⁹ Oi a sâtñâ zorânj itâ sâip, “Patâ, nannâ mom-bapkât kek gâban.”

⁵⁰ Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Gâ yen âi. Nangâ ko âlip uap.” Yatâ sâi a zo Yesugât den nâñgi bon oi arip.

⁵¹ Zâk mâtâbân ari kore a ziñ gam sâwe, “Nangâ mârum âlip op taap.”

⁵² Sâne âlip oip, zorat narâkñangât mâsikâzingi sâwe, “Muka mirâ bâkñan, zoren sâkñâ sânduksâip.”

⁵³ Yatâ sâne a sâtñâ zâk topñâ itâ nâñgip, “Narâk zoren Yesuñâ sâñgonnom sâip, ‘Nangâ âlip uap.’ ” Oi zikñâ sot a ambân kâmut gakârâpñâ, zen Yesu nâñgâm pâlâtânj kwâkñangâwe.

⁵⁴ Yesu zâk Yudaia hânân gâbâ Galilaia hânân âburem âi sen mârât nep tuugi sâp zagât oip.

5

Yesu zâk Betesida too dengân sâtņan a ñâi kubigip.

¹ Yuda zengât kendon patâ ñâi mâte oi Yesu zâk Yerusalem kamânân zarip.

² Oi Yerusalem kamânân poņ kâtikņâ kirip, zoren mâtâp ñâi kirip, zorat kutņâ râma zengât mâtâp. Mâtâp zorat naņgâmņan too dengân ñâi zeip, kutņâ Betesida. Zorat sâtņan mirâ bâtnâmbut tâip.

³⁻⁴ Mirâ zoren a mâsekziņoot sot sen ñâtâtik sot kin bitziņ bâliņâ sot sâkziņ gigiņâ, zen zem ândiwe. (Kembugât sumbem a ñâiņâ narâk ñâin ñâin gem ga toin geim golaņkoip. Yatâ oi mâsek a ñâi kândom toin giarip, zâk mâsek okņangip, zo buņ oip.) Zorat zen too kwamit oi nâņgânat sâm mambâtmarâwe.

⁵ Oi zoren a ñâi zeip. Zâk kiņ bikņâ bâliņ oi zem tâi kendonņâ 38 âkip.

⁶ Yesu zâk a zo ekņâ narâk kêrep ziap sâm mâsikâm sâip, “Gâ sâkkâ âlip upapkât otgigap?”

⁷ Sâi ko sâip, “Patâ, ñâiņâ ândim too kwamitsâi toin diinim gei nâbanbap? Oi ninak geibâ sa a ñâiņâ walânim kek geimap.”

⁸ Sâi Yesuņâ itâ sâm dukui, “Gâ zaat isen koremgâ lum âi.”

⁹ Sâi zorenâk sâkņâ âlip oi zaatņâ isen koremnâ mem arip. Sirâm zoren Yuda a zengât kendon narâk oi Yesuņâ a zo kubigip.

¹⁰ Zorat Yuda a nâmbutņâ ziņ a âlip oip, zo itâ dukuwe, “Itârâņ kendonân isen koremgâ lum ariat, zo mân orotņâ.

11 Sânetâ itâ sâ m dâzân goip, “Kubiknigapnâ itâ dâtnogap, ‘Gâ isen koremgâ mem âi.’ ”

12 Sâi mâsikâm sâwe, “Isen koremgâ mem âi sâ m dâgogap, zâk kutnâ nâi?”

13 Sâne kubiknangip, zorat kwagip. Oi Yesu zâk a kâmut kirâwe, zengât oserân gâbâ tik arip.

14 Bet Yesunâ a zo tirik namin muyagem girem den itâ dukuip, “Gâ sâkkâ âlip uap. Oi kut nâi nâi yâmbâtnâ muyagegibapkât bâlinâ dum zagâtnâ mân upan.”

15 Sâi a zo Yesu ek nângâm âi Yuda a sâtnâ itâ sâ m dâzân goip, “A kubiknigap, kutnâ Yesu.”

16 Yesu zâk kendonân nep yatâ tuugipkât Yuda a sâtnâ, ziŋ kâsa miŋangâwe.

17 Yatâ utne Yesunâ itâ sâ m dâzân goip, “Ibânâ Anutu, zâk nep tok tuum ândim gâmap. Oi nâ yatik nep tuum taan.”

18 Yesu zâk kendonân a kubigip sot Anutugât ibânâ sâip, zorat Yuda a sâtnâ ziŋ nângâne bâlinâ oi Anutu hutkum sap sâ m kunam sâ m kâtigiwe.

Yesu zâk hâuŋangât den sâ m kwâkâbapkât imbanâ zemŋangap.

19 Yesu zâk itâ sâ m dâzân goip, “Nâ perâknak dâzân gua nângâne. Nannâ nâ ninâ umgât nep mân tuuman. Ibânâ zâk nep tuugi eknâ yatik tuuman. Ibânâ zâk tuumap, zo yatik nannâ nângân tuuman.

20 Ibâ zâk nannâ nâ nek umnâ nâgâren kinmapkât nep tuumap, zo yatik tirâpnomap. Oi nep zi ikse, zorik buŋâ. Nep zâizâinâ tirâpnogi zen eknâ nângâne imbanâ upap.

21 Zo itâ. Ibâ zâk a mumuᅇâ mângiziᅇgi zaat ândime. Nanᅇâ nanᅇâ yatik a mumuᅇâ ᅇâi mângibâ sâᅇ mângibat.

22 Ibâ zâk nanᅇâ nâ a zenᅇât topziᅇ sâᅇ kâkᅇan kwatziᅇgâbatkât nep zo sâᅇ nigip.

23 Zen Ibâ hurat kwâkᅇanᅇâme, zo yatik nanᅇâ nâ hurat kwatnibigât yatâ oip. ᅇâi zâk nanᅇâ nâ mân hurat kwatnibapᅇâ Ibânâ sâᅇgonnogip, zâk mân hurat kwâkᅇanᅇâbap.

24 Nâ perâkᅇak dâzâᅇgua nâᅇᅇânek. ᅇâi zâk dinnâ nâᅇᅇâbapᅇâ sâᅇgonnogip, zâk nâᅇᅇâᅇm pâlatâᅇ kwâkᅇanᅇâbap. Oi a zo ândiândiᅇ kâtikᅇâ ᅇem ândiap. Zâk mumuᅇâ kândâtkum ândiândiᅇ kâtikᅇâ muyagiap. Zâk tosaᅇanᅇât hâuᅇâ mân mimbap.

25 Nâ perâkᅇak dâzâᅇgua nâᅇᅇânek. Narâk zi mâte uap, zoren a sâkziᅇ wâᅇân umziᅇ muᅇuᅇ ândie, zen Anutu nanᅇâ ninâ den nâᅇᅇâᅇm umziᅇ kubikaᅇgi ândiândi kâtik mâte op ândibi. Oi yatigâk narâk ᅇâi mâte upabân a mumuᅇâ zo, ziᅇâ Anutu nanᅇâ nâᅇât dinnâ nâᅇᅇâᅇm zaat ândiândi kâtik ândibi.

26 Ibâ zâk ândiândi mariᅇâ ândiapkât nanᅇâ nâ ândiândi mariᅇâ op ândibatkât sâᅇ nigip.

27 Oi nâ a bonᅇâ ândiangât a tosaᅇiᅇ hâuᅇanᅇât den sâᅇ kwâkâbatkât sâᅇ nigip.

28 Zen den zo nâᅇᅇâᅇe mân kwakmak upap. Narâk ᅇâi mâte upap, narâk zoren a mumuᅇâ hanzâᅇgone zie, zen nânᅇâ nâᅇât den nâᅇᅇâᅇmᅇâ gwâlâ op zaat nanᅇâbi.

29 Ândiândi âlip ândiweᅇâ dinnâ nâᅇᅇâᅇm zaatᅇâ ândiândi kâtik ᅇem ândim zâimambi. A nâᅇbutᅇâ

ândiândi bâlinj ândiwenjâ zaatnjâ tosaziņanġât hâuņjâ mimbi.

³⁰ Nâ ninâ umġât nep yatâ zo âlip mân tuubat. Ibânanġât sâtkât hâuņanġât den sâm kwâkâman. Zo yatâ op hâuņanġât nep tuuga dâp upap. Zo ninâ den buņâ, sânġonnogip, zâkkât den.”

Anutuņjâ nanņanġât topnjâ sâm muyagemap.

³¹ “Ninak topnâ sâm muyagia mân dâp upap.

³² Topnâ a nâiņjâ sâm muyagemap. Oi nâ nânġan, topnâ sâm muyagei bonņjâ uap.

³³ Zen Yohanegâren sâm mâsikâne nâġât den bonņjâ sâm muyageip.

³⁴ Oi anjâ topnâ sâm muyagibigât mân sâmân. Zen topnâ nânġâm ândiândigât mâtâp lânġbigât sâmân.

³⁵ Yohane zâk kârâp âsakņjâ patâ op âsageziņgip. Zen zâkkât âsakņjâ zo ek âkņâlem mâik nâi ândiwe.

³⁶ Nâġât topnâ sâm muyagemap, zo Yohane yatâ buņâ. Zo tobat nâi. Nepnâ tuuman, zorâņ topnâ sâm muyagemap. Ibânandâ nep sâm nigip, zo tuumņjâ bonņjâ muyageman. Yatâ op ândia topnâ muyagemap.

³⁷ Ibânâ sânġonnogip, zâk zikņjâ topnâ sâm muyageip. Zen ko den lâuņan ġâbâ ġâi mân nânġawe. Zen holi tobatņjâ mân igâwe.

³⁸ Zen nâġât den nânġâm mân nânġâm pâlâtâņ kwatnige, zorat topnjâ itâ. Zen sânġonnogip, zâkkât diņjâ umziņan mân pane zemap.

³⁹ Zen Kembuġât ekabân itâ nânġâm sâlâpkume, ‘Andiândi kâtikkât mâtâp zoren zei kârum muyaginâ.’ Oi zorâņ nâġât topnâ sâm muyagemap.

⁴⁰ Oi zen den zo sâlâpkumñâ nâgâren gam ândiândi kâtik muyagime? Buñâ. Nâgâren mân game.

⁴¹ Nâ anâ sârn âlip kwatnibigât mân sâman.

⁴² Zengât topziñ zitâ nânğan. Umziñ Anu-tugâren mân kinmap.

⁴³ Nâ Ibânangât sâtkât zengâren gewan. Ga ko zen buku mân otniwe. Gâtâm a nâinâ zikñâ umgât gâi zâk buku okñangâbi.

⁴⁴ Zen ziñak sârn âlip kwaranğâm ândime. Kem-buniñ kânok, zâkñâ sârn âlip kwatziñgâbapât mân nânğame. Oi dabân nânğâm pâlâtân kwatnibi?

⁴⁵ Zen nâgât itâ mân sâbi, ‘Zâk Ibâgâren nengât sârn bâlip kwâpap.’ Yatâ buñâ. Zen Mosegâren pâlâtân upme. Ka Moseñâ zen sârn bâliñ kwatziñgâbap.

⁴⁶ Wangât, Moseñâ den kulemguip, zo nâgât op kulemguip, zorat. Zen zâkkât den nânğâm sâi nâgât den nânğabe.

⁴⁷ Ka zen Mosegât den birâmñâ nâgât den dabân nânğabe?”

6

Yesuñâ a 5 tausen nalem ziñgip.

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lu 9:10-17)

¹ Yesuñâ den yatâ sârn nanğâmñâ Galilaia saru kutñâ nâi Tiberia, zo walâm nâmbutken arip.

² Ari a ambân donbepñâ a sisi mâsek kubikziñgi igâwegât molim âiwe.

³ Yesu zâk arâpñâ nen diiniñgi barin zâi tarâwen.

4 Narâk zoren Yuda zenġât kendon patâ kutnâ Pasowa, zo mâte oip.

5 A ambân doġbep patâ gane Yesuġâ ziġġitnâ Pilipo mâsikâm sâip, “Nalem ikâ gâbâ sâġġân mem a ambân doġbep patâ ziġġindâ dâpziġ upap?”

6 Yesu zâk zo yatâ zo upat sâġ nâġġi zei yen mâsikip.

7 Oi Pilipoġâ itâ sâġ dukuip, “Kât 2 handeret yatâ zorâġ kwâlâm ziġġindâ mân dâpziġ upap.”

8 Sâi arâpġâ neġġâren gâbâ a nâi kutnâ Andrea, Simoġ Peteroġât munġâ, zâkġâ itâ sâip,

9 “Katep nâi ziren ândiap. Zâkġâ nalem bâtnâmbut sot saru zuu zagât tâkġanġap. Oi a ambân doġbep patâ zirâġâ ziġġindâ dâpziġâ mân upap.”

10 Sâi Yesuġâ sâip, “A ambân dâzâġġone mindum ge tatnek.” Oi zoren hibuk hân lanġaat zeip, zorat kwâkġan a tenġâziġ 5 tausen yatâ zorâġ ge tarâwe.

11 Yesuġâ nalem zo memġâ sâiwap sâġ a tarâwe, zo kâsâpkum ziġġip. Oi saru zuu zo yatik kâsâpkum ziġġip.

12 Nalem nem âkon opġâ Yesuġâ arâpġâ itâ sâġ dâtnâġġoip, “Buputġâ zen bâliġ opapkât sâġdunek.”

13 Oi nen nalem bâtnâmbut zorat buputġâ sâġduindâ irâ kiin zagât piksâip.

14 A amban zen sen mârât mân igikġâ, zo ekġâ sâwe, “Propete patâ a neġġâren âsagibapkât sâsâġ, zo perâkġak a zi.”

15 Oi zen Yesu haamgumñâ bitziñandâ gâsum a kutâ kwânângânâ utne ziñgit nâñgâm birâziñgâm zikñik barin zarip.

Yesuñâ saru kwâkñan lâñ lâñ arip.

(Mt 14:22-23; Mk 6:45-52)

16 Mirâ ñâtiksâisâi arâpñâ nen saru sâtñan geiwen.

17 Geimñâ Kapenaum kamânân âinam wañgâyân zâiwen. Oi mirâ ñâtiksâi ko ârindâ Yesu zâk zikñik zoren tâip.

18 Oi pibâ kâtikñâ koi saru âbâñgoi âiwen.

19 Oi nen sak birâm kom aleindâ ari saru tânâmñan ârindâ Yesu zâk saru kwâkñan lâñ lâñ âim wañgâ gootñan gâi ekñâ pârâkpam kenğât urâwen.

20 Yatâ oindâ Yesuñâ nâñgonsâm sâip, “Ninak gaan. Mân kenğât utnek.”

21 Yesu wañgâyân kopgâbapkât sâtâre urâwen. Kopgâi zorenâk hân âinam sâwenân, zo âi takâwen.

A zen Yesu kulem sen mârâtkât opñâ dukuwe.

22 A kâmut patâ, zen saru nâmbutken zine hañsâip. Hañsâi itâ sâwe, “Muka ñâtiksâi wañgâ kânok tâi iksen. Zoren arâpñâ Yesu pam ziñjik arie.”

23 Zo yatâ nâñgâm tatne Tiberia hânân gâbâ wañgâ nâmbutñâ Kembuñâ nalem ziñgip, zoren takâwe.

24 Takâne a ambân zen Yesu sot arâpñâ kâruziñgâm wañgâyân zâim Kapenaum kamânân âi kâruziñgâwe.

25 Zen saru nâmbutken âim kârum muyagemnâ itâ sâmb dukuwe, “Patâ, gâ dâunjan zi gâin?”

26 Mâsikâne itâ sâmb dâzânjoip, “Nâ perâkņak sa nângânek. Nâ top liku kulem tuuga ikme, zorat bunâ. Nalem ziņga nem âkon urâwe, zorat molinige.

27 Nalem nemnâ ândim mumbi, zorat umziņ mân pane zimbap. Nalem nem ândiândi kâtik ândibi, zorat umziņ pane zimbap. A bonņâ, nâ Anutu Ibânandâ nalem zo ziņgâbatkât gâsum sâlâpnogip. Nâ ândiândi kâtikkât nalem, zo ziņgâbat.”

28 Sâi zen itâ mâburem dukuwe, “Sânan. Anutuņâ wan nep tuum ândinatkât nângâmâp?”

29 Sâne Yesuņâ itâ sâmb dâzânjoip, “A sângonnogip, nâ nângâm pâlâtâņ kwatnibi, zo Anutugât nep.”

30 Sâi den itâ sâmb dukuwe, “Gâ top likuliku kulem nâi tuuna eņâ nângâm pâlâtâņ kwatginat. Wan nep nâi tuuban?”

31 Sâkurâpniņ, zen Mose sot mirâ kamân kâtikņan ândim nalem kutņâ Mana, zo nem ândiwe. Oi zorat den kulem nâi itâ ziap, ‘Sumbemân gâbâ nalem ziņgi nem ândiwe.’ ”

Nalem sumbemân gâbâ gem gâip, zorat den.

32 Oi Yesuņâ itâ sâmb dâzânjoip, “Perâkņak sa nângânek. Sumbemân gâbâ nalem bonņâ, zo Moseņâ mân muyagem ziņgip. Ka Ibânandâ sumbemân gâbâ nalem bonņâ ziņgâmâp.

33 Nâ sumbemân gâbâ gem hân a ândiândi muyagem ziņgâman. Nâ Anutugâren gâbâ nalem bonņâ uan.”

34 Sâi itâ sâm dukuwe, “Kembu, gâ narâk dâp nalem zo niŋgâmâmban.”

35 Sâne itâ sâm dâzânŋoip, “Ândiândigât nalem ko nâ. Nâi zâk nâgâren ga pâlâtân upap, zâk nalemgât mân mumbap. Oi nâi zâk nâ nângâm pâlâtân kwatnibap, zo ko toogât mân nângâbap.

36 Nâ itâ dâzânŋuan. Zen nâ neknâ mân nângâm pâlâtân kwatnime.

37 Ka Ibânandâ nâgât sinŋi sâip, a ambân zo zen ko nâgâren gam naŋgâbi. Oi a ambân ziŋ nâgâren gane mân moliziŋgâbat.

38 Sumbemân gâbâ gewan, zo ninâ den lubatkât buŋâ. Sâŋgonnogip, zâkkât den lubatkât gewan.

39 Ibânandâ a ambân nâgâren zâmbanmap, a zo zen tâmbetagobegât galemziŋ uandâ hângât narâk âkâbabân zoren hâlâluyâk mângiziŋga za-atpi. Sâŋgonnogip, zâkkât den zo yatâ ziap.

40 Nanŋâ nâ neknâ nângâm pâlâtân kwatnibi, zo ko ândiândi kâtik ândibi. Ibânangât den zo yatâ ziap. Oi nânâ narâk patin mângiziŋga zaatpi.”

Yesu zâk ândiândi kâtikkât nalem

41 Yesu zâk sumbemân gâbâ nalem bonŋâ, zo nâ sâipkât Yuda a sâtŋâ, ziŋâ nângâm bâliŋ kwâknangâwe.

42 Oi itâ sâwe, “A zi zâk wangât itâ sap, ‘Nâ sumbemân gâbâ gewan.’ Topŋâ nângâmen. Zâk Yesu, Yosepegât nanŋâ.”

43 Sâne Yesuŋâ itâ dâzânŋom sâip, “Zen mân nângâne bâliŋ oik.

44 A nâi zik umgât nâgâren gâgan, zo mân taap. Ibâ sâŋgonnogipŋâ sâi âlip nâgâren gâbap. Oi nâ a itâ zo narâk patin mumuŋan gâbâ mângibat.

45 Propete zenğât ekabân den itâ ziap,
‘Anutu zikņak a siņgi âlip dâzânğoi nânğâbi.’

Nâi zâk Ibânandâ siņgi âlip dukui nânğâbap, zâk nânğâren gam târokwatnibap.

46 A zen Ibâ mân igâwe. Anutugâren gâbâ gem gâwan, nâ ninak Ibâ egâwan.

47 Nâ perâkņak dâzânğua nânğânek. Nâi zâk nânğâm pâlâtâņ kwatnimapņâ ândiândi kâtik miap.

48 Ândiândi kâtik kâkâ nalem nâ.

49 Sâkurâpziņâ, zen mirâ kamân kâtikņan nalem kutņâ Mana, zo nem ândimņâ mom nanğâwe.

50 Ka sumbemân gâbâ nalem nemņâ mân mumuņâ, zo ko nânğâren ziap.

51 Nâ sumbemân gâbâ ândiândigât nalem mem gewan. Nalem zo nâ. Zorat nâi zâk nânğâren gâbâ nalem zo nem ândiândi kâtikņanğât siņgi upi. Sâknandâ nalem uap. Zo a ziņâ ândiândi muyagibigât ziņğâbat.”

52 Yuda a sâtnâ ziiņak itâ âragumņâ sâwe, “A zirâņâ dap op sunumņâ niņgi ninatkât sap?”

53 Sâne Yesuņâ itâ sâm dâzânğoi, “Nâ perâkņak dâzânğuan. Zen a bonņâ nânğât sunum sot gilâm mân nimbi, zo ko umziņan ândiândi mân muyag-ibap.

54 Nâi zâk nânğât sunumnâ sot gilâmnâ nim-bapņâ ândiândi kâtik mimbap. Oi narâk patin mumuņan gâbâ mâgia zaatpap.

55 Nânğât sunumnâ, zo nalem bonņâ. Nânğât gilâmnâ, zo too bonņâ.

⁵⁶ Nâi zâk nâgât sunum sot gilâm nimbapnâ, zâk nâ sot pâlatân op ândibap. Oi nâ zâk sot pâlatân op ândibat.

⁵⁷ Ândiândi marijâ, Anutu Ibâ, zâknâ sângonnogi gewangât Ibânanjât op ândiman. Oi nâi zâk nâ ninibapnâ nâgât op ândiândin muyagem ândibap. Umjandâ nâ sot pâlatân upapnâ sumbemgât singi upap.

⁵⁸ Sumbemân gâbâ nalem, zorat topnâ itâ ziap. Sâkurâpziñ Mana nalem niwe, zo yatâ bunjâ. Zen nemjâ ândim muwe. Kâ nâgâren gâbâ nalem zo nimbap, zâk ândim zâimâmbap.”

⁵⁹ Yesu zâk Kapenaum kamânân mâpâmâpâse namin ândim den zo dâzânjoip.

Yesu zâk ândiândi kâtikkât den mem gem gâip.

⁶⁰ Yesugât a ambârâpnâ, nenjâren gâbâ donjbejnâ den zo nângâm sâwe, “Den zi nângindâ yâmbâtjâ uap. Den zirat topnâ dap yatâ nângânat?”

⁶¹ Oi sâm âkon utne Yesujâ umziñan ek nângâm itâ sâm dâzânjoip, “Den zi nângâne bâliñ uap?”

⁶² A bonjâ nâ âburem ândiwanân zaria nângâne dap upap?

⁶³ Sâkkât sunum zorânj ândiândi muyagemap, zo mân ziap. Ândiândi muyagemap, zo Kaapungât nep. Den dâzânjguan, zo Kaapum sot ândiândigât den.

⁶⁴ Oi zenjâren gâbâ a nâmbutjandâ mân nângâm pâlatân kwatnime.” A Yesugât den birâbi, zo kânñan nângip. Oi a Yesu tirâpzânjgoi gâsum kumbi, zo yatik kânñan nângip. Zorat den yatâ dâtnânjoip.

65 Oi den n̄ai it̄a t̄arokwap s̄aip, “Zorat it̄a d̄az̄anguan. Ib̄anand̄a a n̄ai imban̄a m̄an pindi ko dap op n̄aḡaren gam n̄a sot p̄al̄at̄an upap? Yat̄a zo m̄an taap.”

66 Nar̄ak zoren a amb̄an k̄amut gak̄ar̄ap̄n̄a, nen̄ḡaren ḡab̄a don̄bep̄n̄a z̄ak sot ândīandīn̄anḡat âkon op bir̄an̄anḡam âiwe.

Peteron̄a Yesuḡat top̄n̄a s̄am muyageip.

67 Yat̄a utne Yesun̄a ar̄ap kiin zaḡat it̄a s̄am m̄asik̄anīngip. “Zen yatik n̄abam âinam se?”

68 S̄ai Simon̄ Peteron̄a it̄a s̄am dukui, “Kembu, nen ḡa bir̄agim n̄aiḡaren âinat? Ḡa k̄anok̄n̄a ândīandi k̄atikk̄at den mem ândiat.

69 Nen ḡa n̄anḡam p̄al̄at̄an kwatgim̄n̄a it̄a n̄anḡamen. Ḡa tirik a. Anutuḡaren ḡab̄a ḡain.”

70 Yat̄a s̄ai Yesun̄a it̄a s̄am d̄atn̄angoip, “N̄a a kiin zaḡat, zen ḡasum s̄al̄apz̄angowan. Oi dap yat̄a zen̄ḡaren ḡab̄a a n̄aīn̄a Sat̄anḡat a uap?”

71 Z̄ak Yuda, Simon̄ḡat nan̄n̄a, Karioto kam̄an̄an gok, z̄akk̄at n̄anḡam s̄aip. Yuda z̄ak ar̄ap kiin zaḡat nen̄ḡat k̄amur̄an gok̄n̄a. Oi z̄ak̄n̄a ândim Yesu tir̄apz̄angoi k̄asar̄ap̄n̄a zīn̄ ḡasum kuwe.

7

Yesuḡat mur̄ap̄n̄a, zen m̄an n̄anḡam p̄al̄at̄an kw̄ak̄n̄anḡawe.

1 Kw̄ak̄n̄an Yerusalem kam̄an̄an Yuda a s̄at̄n̄a zīn̄a Yesu kunam den s̄ane Yesun̄a zorat sīngi n̄anḡam Yudaia h̄an bir̄am Galilaia h̄an̄an âim gam ândeip.

2 Yat̄a oi Yuda zen̄ḡat h̄amb̄a silep kendon m̄ate oip.

³ Yesu murâpñâ, ziñ itâ dukuwe, “Gâ hân zi birâm Yudaia hânân âimñâ kulem top top tuumat, zo ândi âi tuuna kâmut gakârâpkâ ziñ ikpi.

⁴ A ñâi, zâk patâ upâ sâm nepñâ tik mân tuumap. A mâteziñan tuumap. Gâ nep zo yatâ tuubat sâmatkât âi a kâmurân nep tuuna ikpi.”

⁵ Murâpñâ zen mân nângâm pâlâtân kwâkñangâm yatâ sâwe.

⁶ Sâne Yesuñâ itâ sâm dâzânngoip, “Narâk ziren zo mo zo utnâ sâm âlip upi. Ka nâgât narâk ko gâtâm mâte upap.

⁷ A ziñâ zen um kâlak mân nângâziñgâbi. Nâ ko ândi mâmanziñ bâlîñâ, zo sapsuga um kâlak nângânige.

⁸ Zen ziiñik kendonân zâinek. Narâknâ mân mâte uap. Narâk ziren mân zâibat.”

⁹ Yatâ sâmñâ Galilaia hânân ândeip.

Yesu zâk kendon patâgât Yerusalem kamânân zarip.

¹⁰ Yesu murâpñâ, zen kândom âinetâ bet zâk zikñik Galilaia hân birâm Yerusalem kamânân tigâk zarip.

¹¹ Oi kendon narâk oi Yuda a zen Yesu kârumñâ mâsikâyanğâm sâwe, “Zâk ikâ taap?”

¹² A yenñandâ zâkkât den halop donbep sâwe. Oi nâmbutñandâ itâ sawe, “Zâk a âlipñâ.” Sâne nâmbutñandâ kwâkâm sâwe, “Buñâ. Zâk a um gulip kwatziñgâmap.”

¹³ Oi Yuda a sâtñâ zeñgât kenğât op Yesugât siñgi den muyap mân sâwe.

Yesuñâ Anutugâren gâbâ den mem gâip.

14 Kendon tânâmñan Yesu zâk tirik namin zâimñâ a Kembugât den sâmbâzânçoip.

15 Den yatâ sâi Yuda a zen imbanâziñ buñ oi itâ sâwe, “Zâk ekap namin mân zaripñâ den topñâ zi ikâ gâbâ nânğâm sap?”

16 Yatâ sânetâ Yesuñâ itâ dâzânğom sâip, “Nâ den dâzânğoman, zo ninan gâbâ buñâ. Sângonnogip, zâkkât den.

17 Den Anutugâren gâbâ mo ninan gâbâ, zo Anutu sâtnâ lubapñâ den zirât topñâ nânğâbap.

18 Nâi zâk zik umgât sâbap, zâk sâkñâ mem zâizâiñ upap. Ka nâi zâk nep mariñanğât sâtâre muyagibapkât nep tuubap, zâkkât itâ nânğâbi, ‘Zâk sarâ buñâ. Den bonñâ sâmap.’ Oi nâ zo yatâ sâman.

19 Mosenâ gurmin den sâmbâ muyagem ziñgip. Oi zen gurumin den zo mân lum kwâtâtîme. Yatâ opñâ zen wangât nânğât denân kwap sâmbâ nonam se.”

20 Sâi a zen itâ sâwe, “A ikâ zorânğ gobigât se? Gâgât itâ nânğen. Gâ wâkegoot ândim um gulip op sat.”

21 Sâne Yesuñâ dâzânğom sâip. “Nâ nep kânok tuuga, zo ek pârâkpam kwakmak ue.

22 Sa nânğânek. Mosenâ narâpziñ kwabâ kwatziñgâbigât sâmbâ ziñgip. (Oi zo Mosenâ mân topkwâip. Sâkurâpniñandâ mârumbâ nâi topkwarâwe.) Oi nep zo tuutuunñâ mâte oi kendonân tuume.

23 Mosegât gurumin den, zo birânetâ bon buñ opapkât kendonân narâpziñ kwabâ kwatziñgâme. Nâ ko kendonân a kiñ bik mumuñ sâkñâ kubiksa âlip uap, zorat wangât kuk otnige?

24 Zen den sâkņik mân sânek. Nâņgâm sâlâpkum ko bonņâ sâbi.”

Yesugât op itâ sâwe, “Zâk Kristo mo a ñâi?”

25 Yerusalem kamân mâirâp nâmbutņandâ itâ sâwe, “A kunam sâme, zo zirâ mo?”

26 Zâk a ambân mâteziņan zi den muyap sâi patârâpniņandâ mân sâm kwâkâme. Zen topņâ nâņgâne a bâliņan gâbâ mâkâniņgâbapkât mârur sâsâņ, zo mo dap?”

27 Buņâ motņâi. A zirat muyamuyagiņangât topņâ nâņgen. Ka ñâi gâbâpkât sâsâņ, zo âsagei zâkkât topņâ mân nâņgânat.”

28 Yatâ sâne Yesuņâ tirik namin kin den patâ itâ sâm dâzângoip, “Ikâ gâbâ gâwan, zo âlip nâņgen sâme. Ka nâ ninâ umgât mân gewan. Bonņâ mariņâ, Anutu, zâkņâ sâņgonnogi gem gâwan. Oi zen zâk mân ek nâņgâme.

29 Nâ ko zâkņâ sâņgonnogi zik um topņan gâbâ gewan, gât ko nâņâ zâkkât topņâ nâņgâm kwâtâtian.”

30 Yesu zâk den yatâ sâi tâk namin pânâ sâwe. Oi kukuņangât narâkņâ, zo mân mâte oipkât yâmbârem birâwe.

31 Oi a yenņâ zengâren gâbâ donņepņâ Yesu nâņgâm pâlâtâņ kwarâwe. Oi itâ sâwe, “A patâ gâbapkât sâsâņ, zâk a zirâņ kulem tuumap, zo walâm tuubap? Buņâ. A zi aksik tuum nanņamap.”

Kâwali a zen Yesu gâsum tâk namin pambigât sâņgonzâņgowe.

32 A zen den yatâ zo tik sâne Parisaio zen nâņgamņâ tirik namâ galem a sot âragumņâ

kâwali a zen Yesu gâsum tâk namin pambigât sângonzângowe.

³³ Yesuñâ itâ dâzângom sâip, “Nâ narâk pânkânok zen sot ândimñâ sângonnogip, zâkkâren zâibat.

³⁴ Oi zen kârunim mân muyagenibi. Âi ândibarân dap op gabi?”

³⁵ Yatâ sâi Yuda a zen itâ sâm âraguwe, “A zirân ikâ ari kârunatkât sap. Yuda a bukurâpniñ Grik a hân toren toren zen sot ândie, zenğâren âibam sap? Mo zâk Grik a zenğâren âim den dâzângobam sap?

³⁶ ‘Kârunim âim mân muyagenibi. Âibarân zen mân gabi.’ Den zo wangât sap?”

Yesu zâk Kaapum niñgâbapkât sâip.

³⁷ Yuda zenğât kendon sirâm boiñâ mindumindu patâ utne Yesuñâ zaat kin den patâ dâzângom sâip, “Nâi zâk toogât nângâmñâ nâgâren ga nimbap.

³⁸ Oi nâi zâk nâ nângâm pâlâtân kwatnibap, zâkkât umñan too sinñâ takâm zimbap. Kembugât ekabân den yatâ kulemgune ziap.”

³⁹ Yesu nângâm pâlâtân kwâkñanğâwen, nen Kaapumgât sinji kwatniñgâm yatâ sâip. Yesu zâk narâk zoren Kaapumñâ mân niñgip. Wangât, zâk sumbem âsakñâ umñan mân âburem zârip, zorat mân niñgip.

A ambân zen Yesu topñanğât sâm kâsâpagowe.

⁴⁰ A nâmbutñâ zen den zo nângâm Yesugât itâ sâwe, “Perâkñak, zâk Propete gâbapkât mârur sâsân.”

41 Nâmbutņandâ itâ sâwe, “A bâliņan gâbâ mākâniņgâbapkât mârur sâsân, Kristo, zi zâk.” Nâmbutņandâ ko kwâkâm sâwe, “A patâ zo, zâk dap op Galilaia hânân muyagibap?”

42 Kembangât ekabân den nâi itâ ziap. Kristo zâk a kutâ Dawidigât kamân, Betelem, zoren âsagibap.”

43 A zen Yesugât yatâ sâm kâsâpagowe.

44 Oi nâmbutņandâ tâk namin pânat sâm yâmbârem birâwe.

A sâtņâ ziņ Yesu mân nâņgâm pâlâtâņ kwâkņanņgâwe.

45 Kâwali a zen tirik namâ galem a sot Parisaio zenņâren âburinetâ itâ sâwe, “Zen wangât Yesu mân gâsum diim ge?”

46 Sâne kâwali a ziņâ sâwe, “Zâk den sâmap, zo yatâ a nâiņâ mân sâmap.”

47 Sâne Parisaio a ziņ itâ sâm dâzâņgowe, “Zen a yenņâ yatik um gulip kwatziņņap?”

48 A sâtņâ sot Parisaio a, nenņâren gâbâ nâi zâk sot pâlâtâņ uap?”

49 Zo buņâ. A yenņâ, zen ko Kembangât gurumin den mân nâņgâme, zen simgât siņgi.”

50 Yatâ sânetâ bukuziņâ nâi kutņâ Nikodemo, mârur Yesugâren arip, zâkņâ itâ sâm dâzâņgoip,

51 “A nâiņâ zikņâ topņâ mân sâi dap yatâ hâuņanņgât den sâm kwâkânat? Nen yatâ mân utnatkât gurumin den ekabân den nâi ziap.”

52 Yatâ sâi ko bukurâpņandâ Nikodemo den kârâpņoot itâ sâm dukuwe, “Gâ a zo yatik Galilaia hânân gokņâ? Kembangât ekabân sâlâpkum

itâ nângâban, ‘Galilaia hânân Propete nâi mân âsagibap.’ ”

⁵³ Oi zen kâsâpagom mirâziņan âim naņgâwe.

8

Laņ mâman ambân nâi Yesugâren diim âiwe.

¹ Yesuņâ Oliwa bâkņan zâi zeip.

² Mirâ haņsâi zobâ âburem tirik namin zari a ambân doņbepņâ zâkkâren minduwe. Yesuņâ ge tapņâ Kembangât den sâm dâzâņgoip.

³ Oi Kembangât gurumin den zorat galem a sot Parisaio a, zen mâtâp ambân nâi a sot ândei muyagem diim Yesugâren gam pam haamgum kin sâwe,

⁴ “Patâ, ambân zi a laņ zen sot ândei muyagem gâsum diim gen.

⁵ Oi Mose zâk ambân itâ zo kâtnâ zâņgone mumbigât sâm gurumin den ekabân kulemgum niņgip. Oi gâņâ ambân zâkkât dap nâņgat?”

⁶ Zo yatâ mâsikâne den dap mo dap sâi nâņgâm denân pânâp sâwe. Sâne Yesu zâk pindiņsâm bikņandâ hânân kulemgum tâip.

⁷ Kulemgum tâi mâsikâm zagât zagât utnetâ zaatņâ itâ sâm dâzâņgoip, “Zengâren gâbâ a nâi tosanâ buņâ, zâkņâ kâtnâ topkwap koi ko kumbi.”

⁸ Yatâ sâm du pindiņsâm hânân kulemgum tâip.

⁹ A gawe, zen den zo nâņgâm patâziņâ kâdom ari kânok kânok ari ari âim naņgâwe. Ambân zâk zikņik Yesugât mâtenņan kiri Yesu zâk oksâm zaat mâsikâm sâip.

10 “Ambân, a zen ikâ arie? Nâinâ hâuņągât den sâm siņgan giap?”

11 Sâi ambânņâ sâip, “Kembu, buņâ.” Sâi itâ sâm dukuip, “Nâ yatigâk, nâ gâ mân sâm siņgan gian. Zorat gâ âi ândim bâliņâ du zagât mân upan.”

Yesu zâk a hân dâp neņgât kârâp âsakņâ op ândiap.

12 Yesuņâ a den dum dâzâņgoip. Itâ sâm dâzâņgoip, “Hân dâp a zeņgât kârâp âsakņâ op ândian. Oi ñâi zâk nâ molinibapņâ, zâk ñâtâtigân mân ândibap. Zâk ândiândi âsakņâ tâkņąņgi ândibap.”

13 Sâi Parisaio a ziņâ itâ sâm dukuwe, “Gâ gikak topkâ sâm muyagiat, zorat nâņgindâ bon mân uap.”

14 Sâne Yesuņâ sâip, “Ninak topnâ sapsuga bon buņ mân opmap. Wangât, Nâ ikâ gâbâ gâwan sot ikâ âi ândibat, zorat topņâ nâņgâm den sâmân. Zen ko zo mo zorat ârândâņ kwakme.

15 Zen sâkņik ekņâ umņan bonņâ zo mân ikme. Oi zen laņ sâme. Nâņâ ko zeņgât topziņ mân sâmân.

16 Oi zeņgât topziņ sâbat, zo ko bonņâ upap. Nep zo ninik mân tuubat. Ibâ sâņgonnogip, zâkņâ betnan mei nep zo tuubat.

17 Zeņgât gurumin den ekabân den ñâi itâ ziap, ‘A zagât, zikņâ a ñâigât topņâ sâitâ nâņgâne bon upap.’

18 Nâ ninâ topnâ sâm muyagia Ibânâ sâņgonnogip, zâkoot yatik sâm muyagemap.”

19 Yesu zâk den yatâ sâi mâsikâm sâwe, “Ibângâ ikâ?” Sânetâ itâ sâm dâzângoip, “Zen nâgât topnâ mân nângâme. Zen nâgât topnâ nângâm sâi ko Ibânangât topnâ yatik nângâbe.”

20 Yesunâ den zo tirik namâ umnâ nâi kât pâpannan, zoren kin den dâzângoip. Oi zâk mumbapkât narâknâ mân mâte oipkât dabân gâsum tâk namin kek pambe?

Anâ hânân gok, Yesu zâk Sumbemân goknâ.

21 Yesu zâk den târokwapnâ itâ sâm dâzângoip, “Nâ zâmbam aria zen kârunimnâ tosaziņoot ândim mumbi. Nâ âibat, zoren zen dap op gabi?”

22 Zo yatâ sâi ko Yuda a ziņâ sâwe, “Nâ âi ândia zen mân gabi, den zo wangât sap? Zâk ziknâ agoyangâm mumbapkât sap?”

23 Sânetâ Yesunâ itâ sâm dâzângoip, “Zen âmbiren goknâ. Nâ ko uren goknâ. Zen hân ziren goknâ. Nâ ko hân zi goknâ bunâ.

24 Nâ zorat opnâ dâzânguan, Zen tosaziņoot ândim mumbi. Nâ ândim gâwanâ ândim zâibat. Zen zo mân nângâm simbitkubi, zo ko tosaziņ zemziņgi mumbi.”

25 Sâi ziņâ mâsikâm sâwe, “Bâi, gâ wan a nâi?” Sâne Yesunâ dâzângom sâip. “Topnâ dâzângom gâwan, zo bonnâ.

26 Nâ zenğât tosa sot hâuņangât den doņbep mem ândian. Sâņgonnogipnâ den bonnâ sâmâp. Oi nâ den zâkkâren nângâwan, zorigâk a ambân dâzângoman.”

27 Den zo Ibânangât op sâm dâzângoi zen mân nângâm kwâtâtiwe.

28 Sâmnâ Yesuñâ târokwap itâ dâzângom sâip. “Zen a bonñâ nâ nagân mândânibi, narâk zoren topnâ nângâm birañbi. Oi ninâ umgât kut nâi nâi mân opman. Ibânandâ den sâm dâtnogip, zorik sâman, zo nângâm kwâtâtibi.

29 Oi sângonnogip, zâk nâ sot ândiap. Nâ kut nâi nâi opman, zo egi âlip opmap, zo ko zâk mân birânimap.”

30 Yesu zâk den yatâ sâi a donbepñâ nângâmñâ, nângâm pâlâtân kwâkñangâwe.

Yesugât den mem ândim dumun buñ utnat.

31 Yesuñâ Yuda a nângâm pâlâtân kwâkñangâwe, zen itâ sâm dâzângoip, “Zen nâgât den lum ândim arâpnâ bonñâ upi.

32 Opñâ nâgât den bonñâ, zo nângâne mâkâziñgi dumunziñ buñâ, hâlâluyâk ândibi.”

33 Yesuñâ yatâ sâi zen itâ mâburem dukuwe, “Nen Abaramgât kiurâp. Nen a zenğât kore mân op ândiwen, zorat wangât sat? ‘Dumun buñ ândibi.’ ”

34 Sâne Yesuñâ itâ sâm dâzângoip, “Nâ perâkñak dâzânguan. Nâi zâk bâliñ opmap, zâk bâliñgât kore a upap.

35 Kore a, ziñâ patâziñgât mirin tâtat mâme mân upi. Narâpñâ ko Ibâgât mirinâk ândim zâimambi.

36 Zorat nâ nanñandâ olañziñga, zen perâkñak dumum buñ ândibi.

37 Zen Abaramgât kiurâp, zo nângan. Oi zen nâgât denñâ umziñan mân giari nonam se.

38 Nâ Ibânaŋgâren kut ɳai ɳai ek ândiwan, zorat sâman. Zen ko ibâziŋaŋgâren kut ɳai ɳai nâŋgâwe, zo upme.”

39 Sâi itâ sâm dukuwe, “Nen sâkuniŋ Abaram.” Sâne Yesuŋâ dâzâŋgoip, “Zen Abaramgât kiun ândim sâi zâkkât orot mâme yatâ upe.

40 Anutugâren gâbâ den bonŋâ nâŋgâwan, zo dâzâŋgoman. Oi ziŋâ nonam se. Kut zo yatâ zo Abaramŋâ mân oip. Zen Abaramgât narâpŋâ buŋâ. Ibâziŋâ, zâk ɳai.

41 Zen ibâziŋaŋgât orot mâme upme.” Yatâ sâi ziŋâ sâwe, “Nen a laŋân gâbâ mân âsagiwen. Ibâniŋ Anutu kânok.”

42 Sâne Yesuŋâ sâip, “Ibâziŋ Anutu sâi ko nâ buku otnibe. Nâ Anutugâren gâbâ gewan. Ninâ umgât mân gewan. Zâkŋâ sâŋgonnogi gewan.

43 Zen dap op ândine dinnandâ umziŋan mân geimap? Nâ den sa zen kindapziŋ aŋgân kârâme, zorat ko yatâ upme.

44 Zen ibâziŋ Satan. Zâkkât den lubigât umziŋ kinmap. Zâk mârum ɳai a tâmbetagoagon nep tuum ândim gaap. Zâk den bonŋâ kândâtkoipkât umŋan den bonŋâ ɳai mân ziap. Zâk sarâ a sot sarâ mariŋâ. Zorat zâkkât orot mâmeŋâ zo sarâ opmap. Zen zo yatik umziŋan den bonŋâ mân gei ziap.

45 Zorat nâ den bonŋâ dâzâŋgua dinnâ birâme.

46 Zeŋgâren gâbâ a ɳai nâgât tosa âlip sâbap? Buŋâ. Nâ den bonŋâ sâman. Zen wangât nâgât dinnâ birâme?

47 ɳai zâk Anutugât siŋgi upapŋâ diŋâ nâŋgâbap. Zen Anutugât siŋgi mân ândimeŋâ

diñâ birâme.”

Yesugât den mem ândim mân munat.

⁴⁸ Sâi Yuda a sâtñâ, ziñ kuk op itâ sârn bânñ kwâkñangâwe, “Nen gâgât dap sârnat? Gâ nenñgât kârnurân gok buñ. Gâ Samaria a. Wâkenñ umgan giari ândiat.

⁴⁹ Gâgât topkâ yatâ sâindâ dâp upap.” Sâne Yesuñâ itâ sârn dâzânñgoip, “Nâ wâkenñ mân ot-nimap. Nâ Ibânâ sârn bâbâlan kwâkñangâman. Zen ko nâ mem ge kwatnige.

⁵⁰ Nâ kutsiñginangât opñâ mân dâzânñgowan. Kutsiñginangât den dâzânñgobap, zo ñai ândiap. Zâkñâ nâgât kutsiñgi, zo mem zâi pâmbap.

⁵¹ Nâ perâkñak dâzânñgua nânñgânek. Nâi zâk nâgât den mem ândiap, zo mân mumbap.”

⁵² Yatâ sâi Yuda a ziñâ itâ sâwe, “Wâkenñ otgimap, zo perâkñak. Abaram moip. Oi Propete zen yatigâk muwe. Oi gâ itâ sat, ‘Nâi zâk nâgât den mem ândibapñâ mân mumbap.’

⁵³ Sâkuniñâ Abaram, zâk patâ moip. Oi gâ zâk walâbam sat? Oi Propete a, zen yatâ muwe. Gâ wangât sâkkâ mem zâi paat?”

⁵⁴ Sâne Yesuñâ itâ sârn dâzânñgoip, “Ninak sâknâ mem zâi pa sâi ko bon buñ opap. Ibânâ ândiap, zâkkât Anutuniñ sârne, zâkñâ kutsiñginâ mem zâi pâmap.

⁵⁵ Zen zâkkât topñâ mân nânñge. Nânñâ ko zâkkât topñâ nânñgâm kwâtâtian. Nâ mân ek nânñgan sa sâi ko a sarâ zen yatâ opap. Nâ zâk nânñgânñgan. Oi zâkkât diñâ mem ândiman.

⁵⁶ Sâkunziñâ Abaram, zâk nâgât narâk mâte oi ikpapkât sâtâre op ândeip. Zorânâ ândim muyagia sâtâre pâtâ oip.”

⁵⁷ Yatâ sâi Yuda a ziñ sâwe, “Gâ kendongâ 50 mân ândeinñâ Abaram egâwan sat?”

⁵⁸ Sâne Yesuñâ itâ sâm dâzânngoip, “Nâ perâkñak dâzânğobâ. Nâ Abaram mân âsagei ândiwanñâ ândim gaan.”

⁵⁹ Yatâ sâi Anutu hutkum sap sâm kâtnjâ mem kunâ sâne Yesuñâ tikpam tirik namin gâbâ geip.

9

A sen ñâtâtik, zâkkât den siñgi.

¹ Yesu zâk mâtâbân âim sen ñâtâtik a ñâi muyageip. A zo mam kâmbonjan gâbâ âsagem sen ñâtâtik op ândim gâip.

² Yesuñâ a zo muyagei arâpñâ niñ Yesu mâsikâm sâwen, “Patâ, ñâigât tosgât yatâ muyageip? Zikñâ mo ibâ mam zekât?”

³ Sâindâ Yesuñâ itâ sâm dâtnânngoip, “Yatâ buñâ. Zikñâ mo ibâ mam zekât tosgât buñâ. Anutu imbanjanğat topñâ zâkkâren muyagibapkât yatâ âsageip.

⁴ Sirâmân nep tuumen. Kâ ñâtiksâi ko nep mân tuumen. Narâk zi sirâm yatâ oi sânğonnogip, zâkkât nep âlip tuum ândinat. Kwâkñan ñâtâtik muyagei nep zo dap dap yatâ tuubi?

⁵ Nâ hânân ândibat dâp hân a zengât âsakñâ op ândibat.”

⁶ Yesu zâk yatâ sâmñâ hânân tâpkum hân banjet mem golanjukum sen ñâtâtik zo siñan sanğorip.

7 Itâ sâm saŋgorip, “Gâ Siloam too deŋgânân âi too saŋgonnan.” (Siloam zo Yuda denân. Niin denân ko sâŋgongoip sâmen.)

8 Yatâ opŋâ kamârâpŋâ ziŋâ a zo ekŋâ mâsikâyaŋgâm sâwe, “Nalemgât oletniŋgâmap, zi zâk mo ŋâi?”

9 Sâne nâmbutŋandâ sâwe, “Zi zâk.” Oi nâmbutŋandâ sâwe, “Zâk buŋâ. Zâkkât tobat yatâ a ŋâi.” Yatâ sâne zikŋak sâip, “Nâ ko zi.”

10 Sâi mâsikâm sâwe, “Dap op siŋgâ âlip uap?”

11 Sâne itâ sâm dâzâŋgoip, “A ŋâi kutŋâ Yesu, zâkŋâ hânân tâpkum hân baŋet mem golaŋkum sinnan saŋgonŋâ itâ sâm dâtnogip, ‘Gâ Siloam deŋgânân âi too sâŋgon.’ Oi nâ âi too saŋgonsa sinnâ âlip oi eksan.”

12 Yatâ sâi mâsikâm sâwe, “A zo ikâ ândiap?” Sâne zâkŋâ sâip, “Nâ mân ek nâŋgan.”

A siŋâ âlip oip, zorat Parisaio ziŋ den sâwe.

13 A sen ŋâtâtik op ândimŋâ âlip oip, zo diim Parisaio a zeŋgâren âiwe.

14 Oi Yesuŋâ baŋet golaŋkum siŋâ saŋgorip, zo Yuda zeŋgât kendonân oip.

15 Zorat Parisaio a, ziŋâ a zo mâsikâm sâwe, “Gâ dap op siŋgâ âlip uap?” Sâne itâ sâm dâzâŋgoip, “Zâk baŋet mem sinnan saŋgori nâ âi too saŋgonsa sinnâ âlip uap.”

16 Parisaio zeŋgâren gâbâ nâmbutŋandâ itâ sâwe, “A zo Anutugâren gokŋâ buŋâ. Zâk Kembugât gurumin den kom mâtâp wâlap. Zâk kendonân nep tuugap.” Sâne nâmbutŋandâ sâwe, “Zâk bâliŋ mâme a ândim sâi nep itâ zo

mân tuubap.” Parisaio a, ziŋ yatâ sâŋ âragum kâsâpagowe.

¹⁷ Oi a siŋ bâpsâsâŋ kubigip, zo mâsikâm sâwe, “Siŋgâ kubiksap, zorat gâ dap nânget?” Sâne zâkŋâ sâip, “Zâk Propete.”

¹⁸ Sâi Yuda a zen a zo sen ŋâtâtik ândimŋâ âlip oip, zorat nânngâne bonŋâ mân oi sâne ibâ mamŋâ, zet gawet.

¹⁹ Gâitâ mâsikâzikâm sâwe, “Nanzikŋâ sen ŋâtâtik muyageip, zi mo? Zâk dap op siŋâ âlip uap?”

²⁰ Sâne ibâ mamŋâ, zik itâ sâwet, “Zâk nan-nikŋâ, zo nânget. Sen ŋâtâtik âsageip, zo nânget.

²¹ Ka dap opŋâ siŋâ âlip uap, zo mân nânget. Nâiŋâ kubiksap, zo mân nânget. Zâk katep buŋâ. Mârum lâambarip, zorat ziŋgak mâsikâne topŋâ dâzâŋgoik.”

²² Ibâ mamŋâ, zet Yuda a sâtnâ zengât kengât opŋâ yatâ sâwet. Yuda a zengât a sâtnâ, ziŋ den itâ sâŋ ândiwe, “Nâi zâk Yesugât itâ sâbap, ‘A bâliŋan gâbâ mâkâniŋgâbapkât mârum sâsâŋ, zâk zo. Zâk Kristo.’ A yatâ zo mâpâmâpâse namin mân zâibapkât pâke pânat. A yatâ zo kâbakŋeŋaŋindâ neŋgât kâmurân mân tâpap.”

²³ Zorat opŋâ ibâ mamŋâ zet kengât op itâ sâwet, “Zâk katep buŋâ. Zâk mârum lâambarip, zorat ziŋâ mâsikâne topŋâ sâik.”

²⁴ A sen ŋâtâtik op ândeipŋâ âlip oip, zo dum diim gamŋâ itâ dukuwe, “Anutu mâteŋan kin sarâ mân sâban. Nen a zorat topŋâ nângeŋ. Zâk bâliŋ mâme a.”

25 Yatâ sânetâ ko a zorân itâ sâm dâzânngoip, “A zo bâliņâ mo âlipņâ, zo mân nânğan. Sen nâtâtik ândiwanņâ sinnâ âlip uap, zo nânğan.”

26 Sâi dum mâsikâwe, “Dap otgigap? Dap op siņgâ mânânğâtsap?”

27 Sâne a zorân itâ sâm dâzânngoip, “Nâ mârur dâzânğan. Zen wangât kisaņâ dâzânğobatkât se? Zen zâkkât a utnam se?”

28 Yatâ sâi ziņâ siņan gem dukuwe, “Gâ zâkkât a. Nen ko Mosegât arâpņâ.

29 Mose zâk Anutuņâ den dukuip, zo nânğan. Ka a zi ikâ mo ikâ gâbâ âsagem gâip, zo mân nânğan.”

30 Sâne a zorân den itâ mâburem dâzânngoip, “A zi sinnâ mânânğâtsap, zâkkât topņâ kârune nânğa imbaņâ uap.

31 Nen itâ nânğâmen, ‘Anutuņâ bâliņ mâme a mân betziņan memap. Nâi zâk hurat kwâkņanğâm diņâ lugi bekiņan mimbap.’

32 Mârur hân âsageibân gâbâ a nâi zâk mam kâmbonğan gâbâ sen nâtâtikņâ âsagem kubikku-bikņâ mân âsagei nânğâwen.

33 Oi a zo Anutuğâren gâbâ mân gâip sâi nep itâ zo dap yatâ tuubap?”

34 Sâi den kârâpņoot itâ sâm dukuwe, “Gâ bâliņ mâme sot laņ mâman a zengâren gâbâ âsageinņâ dap yatâ nen den topņâ dâtnânğuat?” Yatâ sâm kom kâbakņine ârip.

Yesu kândâtkom um nâtâtik ândiândiņ.

35 A zo kâbakņine ari Yesuņâ nânğip. Oi a zo muyagenanğâm itâ sâm mâsikip, “Gâ a bonņâ nânğâm pâlâtân kwâkņanğat mo?”

36 Sâi a zorânâ sâip, “Patâ, sat, zo a nâi? Zo tirâpnona eknâ nânġâm pâlâtân kwâkņanġâbat.”

37 Sâi Yesuņâ itâ sâm dukuip, “Gâ eksat. Den dâgogan, zo nâ.”

38 Sâi a zorânâ sâip, “Kembu, nâ nânġâm pâlâtân kwatgigan.” Yatâ sâmņâ um topņan pindiņsâm mâpâseip.

39 Oi Yesuņâ sâip, “Nâ topziņ sâm muyagi-batkât hânân gewan. Zorat a ziiņanġât nânġâne gigiņâ oi sinniņ nâtâtik sâme, zen sinziņ ânânġât âsakņan bâġim ândibigât gem gâwan. Oi a ziiņanġât nânġâne zâizâiņ oi sinniņ âlipņik sâme, zen nâtâtigân bagim ândibigât gem gâwan.”

40 Yatâ sâi Parisaio a ârândân kirâwe, zen nânġâmņâ sâwe, “Nen sen nâtâtik nânġonsat?”

41 Sâne Yesuņâ sâip, “Zen sen nâtâtik ândim sâi tosaziņ buņ ândibe. Ka ziiņak sâme, ‘Nen sinniņ âlipņâ.’ Zorat tosaziņ zemziņġap.”

10

Râma zen mariziņġât den nânġâme.

1 Yesuņâ den sumbuņâ nâi itâ sâip, “Nâ perâkņak dâzânġua nânġânek. Nâi zâk râma zeņġât poņ durubit zo birâm nâin ġâbâ loņiņ bagibap, zâk kâmbu a op kut nâi nâi laņ memap.

2 Nâi zâk poņ durubirân ġâbik bagibap, zâk ko râma zeņġât galem a.

3 Zâk ġâi mâtâp galem a ekņâ mâtâp mem pâmbap. Oi râma ziņâ diņâ tobat nânġâbi. Oi râma galem a zo râma kutziņan zânġonsâm poņan ġâbâ diiziņġâm âibap.

4 Râma gakârâpñâ diizingâm gei kândom ari molim âibi. Diñ tobatñâ nângâmegât molim âibi.

5 Ka a ñâi gâi diñ tobatñâ mân nângâmñâ mân molibi. Buñâ. Zen kenğât op birâm âibi.”

6 Yesuñâ den sumbuñâ yatâ sâi Yuda a ziñ den zorat topñâ mân nângâwe.

Yesu zâk galem a âlipñâ.

7 Yatâ utne Yesuñâ dum dâzângom sâip, “Perâkñak dâzângua nângânek. Râma zenğât zâizâiñangât mâtâp, zo nâ.

8 Nâ mân âsagia âsagiwe, zo kâmbu a. Zen kut ñâi ñâi lañ mime. Zen ganetâ râma zen zenğât den mân nângâwe.

9 Mâtâp nâ. Nâi zâk nâgâren gam bagibap, zâk mân tâmbetagobap. Zâk bagimgagim nalem muyagem nem ândibap.

10 Kâmbu a zen ga râma kâmbu mem zângom tâmbetzângobigât game. Nâ ko râma ziñ ândim ândiândi âlip muyagem ândim kwâtâtibigât gâwan.

11 Nâ râma galem a âlipñâ. Galem a zâk galem otzingâm ândim râma gakânâ tâmbetagobegât ândiândiñâ birâbap.

12 Râma galem a bâliñâ, mariñâ buñâ, kât nep tuutuunangât anâ dâñ galemziñ mân opmapñâ wâu kâtikñâ gâi zâmbam âibap. Oi wâu kâtikñâ gamñâ râma ziñgâm molziñgi siñsururuñ upi.

13 A zo râma galem a bâliñâ. Zâk râma zenğât girem mân upap. A zo kât mimbapkât nep tuumap.

14 Nâ ko râma galem a âlipñâ ândiman. Ibâ sot nâ âñak nângâm ândimet.

15 Zorat dâp op nâ kâmurâpnâ zen sot âņak ândimen. Zorat na râma zenġât opņâ ândiândinâ birâbat.

16 Oi râma kâmut nâin nâin ândie. Zen poņ zi gokņâ buņâ. Oi ninak ârândân diizingâm ga dinnâ nâņġâbi. Oi râma zen kâmut kânok sot galem a kânok yatâ muyagibap.

17 Râma zenġât op ândiândinâ birâbat, zorat Ibânandâ umņandâ ġasunimap. Nâ ândiândinâ birâmņâ dum mimbat.

18 Ândiândinâ zo a ziņ nonam dinnâ sâne mân birâbat. Buņâ. Ninak nâņġâm birâbat. Ninak birâbat sot mimbatkât imbaņâ zemņigap. Yatâ upatkât op Ibânandâ sâm nigip.”

19 Yesu zâk yatâ sâip, zorat Yuda a zen nâņġâm den sâm kâsâpagowe.

20 Oi a doņbepņâ itâ sâwe, “Wâkeņâ okņanġi um gulip uap. Den sâi wangât nâņġe?”

21 Nâmbutņandâ itâ sâwe, “A wâkeņootņâ ândim sâi den itâ mân sâbap. Mo wâke nâinġa a sen nâtâtik zen âlip kubikziņġâbap?”

Yuda a sâtņâ, ziņ Yesu kâsa okņanġawe.

22 Yuda a ziņ tirik namâņ mârûm mâsop miwe, zorat kendon narâkņâ mâte oip.

23 Map pateņ narâkņan mâte oip. Oi Yesu zâk tirik namin âim mindumindugât um patâ nâi kutņâ Salomo, zoren âim gam kirip.

24 Oi Yuda a ziņ ekņâ mindum haamgum kin itâ sâm dukuwe, “Ġâ wangât topkâ kwâimbâna um zagât upmen? A bâliņan ġâbâ mâkâniņġâbapkât mârûm sâsâņ, ġa a zo ândiat oi ko sâm muyagem dâtnâņgo.”

25 Sâne Yesuñâ itâ sâmbâ dâzânngoip, “Nâ mârumbâ sâmbâ dâzânngua mân nânngâwe. Ibânangât sâtkât nep tuuman, zorânj topnâ sâmbâ muyagemap.

26 Ka zen nâgât râma mân op ândiegât dinnâ mân nânngâme.

27 Râma gakânâ ândie, zen zingit holizin nânngâman. Oi zinjâ dinnâ nânngâme. Dinnâ holiñâ nânngâm mâtâbân molinime.

28 Oi ândiândi kâtik muyagem zingâ mân tâmbetâgom ândim zâibi. Oi nâgât bitnan gâbâ a nâiñâ mākâmākânj, zo mân taap.

29 Ibânandâ nâgâren zâambarip, zâk a sot kut nâi nâi aksik walâzingâm ândiap. Oi nâiñâ Ibânangât bikñan gâbâ mân mākâbap.

30 Nâ sot Ibâ, net orot mâmenikñâ kânogâk ziap.”

31 Yatâ sâi Yuda a zinj kât dum mem kunam urâwe.

32 Yatâ utnetâ Yesuñâ itâ sâmbâ dâzânngoip, “Nep âlipñâ top topñâ Ibânâ mam otnigi tuuga igâwe. Oi ikâ zorat op kâtñâ nonam se?”

33 Sâi Yuda a, zinjâ sâtñan mem itâ dukuwe, “Nep âlip tuumat, zorat bunâ. Gâ ayâk ândiatñâ Anutu hutkum gikanğât nâ Anutu sat. Zorat op gonam sen.”

34 Yatâ sâne Yesuñâ itâ sâmbâ dâzânngoip, “Kembugât gurumin den ekabân Kembugât den nâi itâ ziap. Zo sâlâpkum nânngâme mo bunâ? Den zo itâ, ‘Nânâ sâwan, Zen Anutu yatâ.’

35 (Oi Kembugât den kulem gulipkum nâi sâsânj, zo mân taap.) Anutugâren gâbâ den zengâren gâip. Zengât op zen Anutu yatâ sâip.

³⁶ Zorat zen wangât itâ se, ‘Gâ Anutu hutkum sat.’ Anutuñâ gâsum sâlâpnom sânjonogi gewan. Zorat op nâ Anutugât nanñâ sa wangât zen den se?

³⁷ Nep tuuman, zo iknetâ Ibânangât dâp mân opmap oi ko birânim nâgât den zorat nângâne bon buñ oik.

³⁸ Mo iknetâ Ibânangât dâp uap, zo ko dinangât buñâ, nepnangât opñâ itâ nângâbi. Ibânandâ nâ sot tâpmap. Oi nâ zâkkâren gâbâ gewan, zorat topñâ nângâbi.”

³⁹ Yesuñâ den yatâ sâi ko tâk namin pânâam dum sâne birâziñgâm arip.

⁴⁰ Birâziñgâmñâ Yodañ too nâmbutken Yohaneñâ mârurnan too sanjonziñgâm ândeip, zoren âi ândeip.

⁴¹ Zoren âi ândei a donbep patâ ziñ Yesugâren ga mindum itâ sâwe, “Yohane zâk sen mârât top top, zo mân tuugip. Ka gâgât den sâip, zo bon op nanğap.” Oi zoren a ambân donbepñâ Yesu nângâm pâlâtâñ kwâknanğawe.

⁴² (-)

11

Lasaro moip.

¹ Betania kamânân a ñai ândeip, kutñâ Lasaro. Zâk sot ponâzatñâ Maria sot Mata, zen kamân zo gokñâ.

² Marianâ mârurn Kambu too wârânñâ âlipñâ zorâñ sanjon ko kâuk sâmotñandâ kiñâ sânğori âronñâ oip. Zâkkât munñâ Lasaro, zâk mâsek op zeip.

3 Mâsek op zei ponâzatnâ zet Yesugâren den itâ sâm pâitâ arip, “Kembu, gâ nângâ. Umgandâ gâsumap, a zo mâsek op ziap.”

4 Den zo pâitâ ari Yesunâ nângâmñâ itâ sâip, “Mâsek zorat bonñâ mumbapkât buñâ. Anutu sâm âlip kwâkñanğâbigât âsagiap. Anutu nanñâ nâgât imbanñâ âsagei ekñâ hurat kwatnibi.”

5 Mata sot gatñâ sot Lasaro, zengât Yesunâ umñâ tâip.

6 Oi mâsekât sinji nângâmñâ sirâm zagât kamân zoren ândeip.

7 Sirâm zagât ândimñâ arâpñâ itâ sâm dâtnânğoip, “Gane Yudaia hânân âburem âinâ.”

8 Sâi arâpñandâ itâ sâwen, “Patâ, mârur Yuda a zinj kâtnâ gonam urâwe. Wangât dum zoren âinatkat sat?”

9 Sâindâ Yesunâ dâtnânğom sâip, “Mirâ hanşâm zei kek mân nâtnâtkâsâbap. Nepnâ hânân tuum kwâkâbatkât narâkñâ mân mâte uap. Nâi zâk sirâmân mâtâbân ari kut nâi nâi zimbap, zorân mân kom subap. Zâk âsakñan kut nâi nâi ek nângâm âibap.

10 Nâi zâk nâtigân mâtâbân âim âsakñâ kârur âi kom subap.”

11 Yatâ sâmñâ den itâ târokwap dâtnânğoip, “Bukuniñ Lasaro, zâk uman ziap. Nâ âi mângibat.”

12 Yatâ sâi ko arâpñâ niñ itâ sâwen, “Uman zemñâ âlip upap.”

13 Yesu zâk mumunğânğât den sumbuñâ sâi nen umangât nângâwen.

14 Zorat Yesuñâ sâmb kusikñan kwap dâtnânngoip, “Lasaro muap.

15 Nâ zoren mân âi ândia muap, zorat zengât umnâ âlip uap. Zen nângâm pâlâtân kwatnim kwâtâtibigât yatâ âsagiap. Bâi, zi zâkkâren âinâ.”

16 Sâi ko Yesugât arâp neñgâren gâbâ a ñâi Toma, zâk booboo a konsâmarâwen, zâknâ bukurâpñâ itâ sâmb dâtnânngoip, “Nen zâk sot ârândân arindâ a sâtnâ ziñ nânngonetâ munat.”

Yesu zâk zaatzaat sot ândiândi mariñâ.

17 Lasaro moi kât mâtâpñan pane sirâm kimem-but zei Yesu âi takip.

18 Betania kamân zo Yerusalem kamân nângâmñan tâip.

19 Zobâ Yuda a donbep Mata Maria munzikñâ moip, zorat sânghân ninam Betania kamânân âi tarâwe.

20 Oi Yesu gaap sâne Mata zâk nângâm ari Maria ko mân nângâm mirin tâi Matañâ mâtâbân âi Yesu muyageip.

21 Muyagemñâ itâ sâmb dukui, “Kembu, gâ ziren ândina sâi ko munnâ mân mombap.

22 Oi irabot zi gâgât nânghan. Gâ wan mo wangât Anutugâren ninâu sâna nângâgibap.”

23 Sâi Yesuñâ itâ sâmb dukui, “Mungâ munñan gâbâ zaatpap.”

24 Sâi Matañâ itâ dukum sâip, “Narâk patâ, zaatzaat narak, zoren zaatpap, zo ko nânghan.”

25 Sâi Yesuñâ dukui, “Zaatzaat sot ândiândi mariñâ, nâ. Zorat ñâiñâ nângâm pâlâtân kwatnibap, zâk momñâ zaat ândiândiñ kâtik ândim zâibap.

26 Oi n̄ai zâk wâgân ândim n̄angâm pâlatân kwatnibap, zâk mumu kâtik mân mom ândiândi kâtik ândim zâibap. Gâ den zo n̄angâna bon uap?”

27 Sâi Matañâ sâip, “Zo n̄angan. Oi gâgât itâ n̄angan. A bâlijan gâbâ mâkâningâbapkât m̄arum sâsân, zo gâ. Anutugât nanñâ hânân gibapkât sâsânâ, zo gâ. Zorat umnandâ n̄angâm pâlatân kwatgigan.”

Yesu umñâ bâlei iseip.

28 Den Yatâ sâm birâm âi gatñâ Maria muyagem den halobân itâ sâm dukuip, “Patânikñâ gaap. Oi gâgât sap.”

29 Sâi Marianâ n̄angâmñâ kêrâpñoorâk zaat Yesugâren arip.

30 Yesu zâk kamânân mân takâm Mata muyageip, zoren kirip.

31 Marianâ kek zaatñâ ari Yuda a ambân zâk sot tap um diim gigi den dukum tarâwe, zen kwagân âibam ariap sâm molim âiwe.

32 Maria zâk âim Yesu ekñâ kiñ topñan ge pindiñsâm itâ sâm dukuip, “Kembunâ, gâ ziren ândina sâi ko munnâ mân mombap.”

33 Yatâ sâm isei Yuda a ambân molim âiwe, zen beknan mem isewe. Isene Yesunâ ziñgitñâ umñâ bâliñ oip.

34 Yesu zâk mâsikâziñgâm sâip, “Ikâ zoren hanguwe?” Sâi ziñâ sâwe, “Kembu, gâ zi ga eknan.”

35 Sâne Yesu zâk iseip.

36 Oi Yuda a ziñâ ekñâ sâwe, “Iknek, zâknâ umñandâ gâsum birañmap.”

37 Nâmbutņandâ itâ sâwe, “A sen ñâtâtik siņâ mânâņgâriņņâ a zi âlip kubigi mân mombap?”

Lasaro zaarip.

38 Yesuņâ umņâ bâliņ oi kwagân âi takip. A zo kât mâtâņņan pane zeï kât pâtâ mem mâtâņņan pam dooņguwe.

39 Zorat Yesuņâ itâ sâip, “Kât mem kâbakņinek.” Sâi a mumuņâ zorat ponâņâ, Mataņâ itâ sâm dukuip, “Kembu, sirâm kimembut ziap, zorat mârum kârok uap.”

40 Sâi Yesuņâ itâ dukuip, “Den dâgogan, zo mân nâņgat? Gâ nâņgâm pâlâtâņ kwatninandâ Anutu imbanâņņgât topņâ muyagei ikpan.”

41 Yatâ sâi ko kât mem kâbakņine ari Yesuņâ siņâ sumbemân ekņâ itâ sâip, “Ibânâ, gâ ninâunâ nâņgat, zorat sâiwap san.

42 Gâ narâk dâp ninâunâ nâņgâmat, zo nâņgan. Nâ a zi kinze, zen topnâ nâņgâbigât itâ san. Gâņâ sâņgonnona gewangât umziņandâ nâņgâm pâlâtâņ kwatnibigât den yatâ dâgogan.”

43 Yatâ sâmņâ den kâtik sâm konsâip, “Lasaro, gâ gem ga.”

44 Sâi mumuņandâ zaat gâip. Oi mârum kiņ bikņâ sâņgum kâpiwe. Si sâņgânņâ kâpiwe, zorat Yesuņâ dâzânņoip, “Sâņgum olaņ birânek.”

Yesu mumbapkât sâm kâtâņ urâwe.

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lu 22:1-2)

45 Yuda a ambân Maria sot gawe, zeņgâren gâbâ doņbepņâ Yesu kut ñâi ñâi oip, zo ekņâ nâņgâm pâlâtâņ kwarâwe.

46 Nâmbutᅇandâ ko Parisaio zeᅇgâren âim Yesuᅇa kut ᅇai ᅇai oip, zorat den sinᅇi sâmb dâzâᅇgowe.

47 Oi tirik namâ galem a patâ sot Parisaio, zen den so nâᅇgâmb sâne a sâtᅇâ mindune itâ dâzâᅇgom sâwe, “A zi kulemb top top tuugapkat dap utnat?”

48 Nen ek mân nâᅇgânâᅇgâ utnat, zo ko a pisuk patâ ziᅇ zâkkâren âimᅇâ neᅇgât a kutâ sâne Roma a ziᅇ kuk opᅇâ gam nâᅇgone mom naᅇᅇindâ tirik namâ zi kândaᅇbe.”

49 Yatâ sâne zeᅇgât buku ᅇai kutᅇâ Kaipa, narâk zoren tirik namâ galem a patâ ândeip, zâkᅇâ itâ sâip, “Zen um nâᅇgânâᅇgâziᅇ buᅇ ândie.

50 Zen itâ mân nâᅇge. A kâmut nen mom naᅇᅇâbembgât neᅇgât hâuniᅇâ a kânokᅇâ moi âlip upap.”

51 Den zo zik umgât mân sâip. Kendon patâ zorat umᅇan zâk tirik namâ galem a patâ zeᅇgât patâziᅇâ ândeipkat Anutuᅇâ sâi kânᅇan den zo sâip. (Yesu zâk perâkᅇak Yuda a kâmut, zeᅇgât op mumbapkat sâmb pindâpindâᅇ.)

52 Oi Yuda a zeᅇgârâk buᅇâ, Anutuᅇât nan bârarâp hân dâp ândie, zen aksik minduziᅇᅇi kâmut kânok ândibigât sâmb pindâpindâᅇ.)

53 A patâᅇâ Yesugât op yatâ sâipkat narâk zoren gâbâ a sâtᅇâ zen Yesu kunamb den sâmb mâᅇâp kârum ândimb gawe.

54 Zorat Yesu zâk mulukᅇemb tik ândeip. Zâk mirâ kamân kâᅇik naᅇᅇâmbᅇan kamân ᅇai tâip, kutᅇâ Epraim, zoren arâpᅇâ diiniᅇᅇi âi ândiwen.

⁵⁵ Oi Yuda zengât kendon patâ kutnâ Pasowa, zo mâte oi kamân mâik mâigân gâbâ a donjeb patâ, zen Yerusalem kamânân zâiwe. Zen Pasowa kendongât um sâkziņ kubiknam zâiwe.

⁵⁶⁻⁵⁷ Mârum tirik namâ galem a sot Parisaio a, ziņ den itâ sâm dâzâņgowe, “Nâiņâ Yesugât tâtat mâmeņâ ek nâņgâmņâ ga dâtnâņgoik. Dâtnâņgoi gâsum tâk namin pânat.” Yatâ sâwegât kendon patâ mâte oi Yesu kârumņâ tirik namin zâi kin itâ mâsikâyanġâm sâwe, “Zen dap nâņge? Yesu zâk kendonân gâbap mo buņâ?”

12

Marianġa Yesu too wârân âlip saņgorip.

(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹ Pasowa kendon ombenġan sirâm namburân kânok zei Yesuņâ Betania kamânân arip. Kamân zoren mârum Lasaro mumuņan gâbâ mâņgei zaarip.

² Oi zoren Yesu sii nalem om pindâne Matanġa tokim pâi Lasaro ârândâņ tap niwe.

³ Tatnetâ Marianġa kwâip belo nâi too wârânņâ âlipņâ, sâņġân zâizâiņ, zo mem Yesu kiņan sâņgonņâ kâuk sâmotņandâ âron meip. Oi mirâ zo itom âlipņâ gam zeip.

⁴ Oi arâpņâ neņġât buku nâi Yuda, Karioto kamânân gok (Zâk narâk nâin Yesu tirâpzanġoi gâsum kuwe.), zâkņâ itâ sâip,

⁵ “Too wârân âlip, zorânġa sâņġân kât 3 handeret yatâ mem a kanpitâ ziņgi dâp opap.”

⁶ Zâk a kanpitâ zengât mân nâņġâm sâip. Zâkņâ mindum kât pâpanņanġât irâ, zo zâkņâ galem op

ândeip. Kât panetâ tik kâmbu memâip, zorat op sâip.

⁷ Sâi Yesuñâ itâ sâm dâtnânngoip, “Birânek. Ambân zo den mân dukunek. Too hitom âlip, zo sâknâ sanjori mua hanobi, zorat opñâ kânñan sanjonnigap. Zâk âlip uap.

⁸ A kanpitâ, zen âsâbânñ zen sot ândibi. Nâ ko zen sot narâk karep mân ândibat.”

A sâtñâ ziñ Lasaro kumbigât sâm kâtân urâwe.

⁹ Yesu zâk Betania kamânân ândei Yuda a donjebep zâkkât sinji nânğâm zoren âiwe. Zen Yesuyâk iknam mân âiwe. Lasaro mumuñan gâbâ mângeip, zâk ârândânñ iknam âiwe.

¹⁰⁻¹¹ Yuda a donjebepñâ Lasarogât den sinji nânğâmñâ Yesu nânğâm pâlâtânñ kwâkñanğawe. Yatâ urâwegât tirik namâ galem a patâ, ziñ Lasaro Yesu sot ârândânñ zâkonam den nep tuuwe.

*Yesu Yerusalem kamânân zari sâtâre op diiwe.
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lu 19:28-40)*

¹² Mirâ hanjâi a donjebepñâ kendongât Yerusalem kamânân zâiwe. Zen Yesu gam taap sâne sinji nânğawe.

¹³ Den yatâ nânğâm sâtâre op gâmalem sot gâlânğât iinnâ namuñ mem mâtâbânñ muyaginam âiwe. Âi muyagem pam diim itâ sâwe, “Oe, Kembugât sâtkât gam niñgat. Nen sâm âlip kwatgigen. Gâ Isirae nengât a kutâ.”

¹⁴ Yesu zâk donji sigan muyagem kwâkñan zâi tâi arip. Zorat Kembugât ekabânñ den ñâi itâ ziap, zorat dâp oip. Den zo itâ,

15 “Yerusalem kamân, Sion mâirâp, zen mân kenġât utnek. Iknek. A kutâ patâziņ gaap. Zâk doņgi sigan zorat kwâkņan gaap.”

16 Narâk zoren arâpņâ nen den zorat topņâ mân nâņġâwen. Yesu momņâ zaat sumbemân zarip, zoren itâ nâņġâwen, “Zo zâkkât op kulemguwe. Oi zâkņâ zo yatik oip.”

17 Mârum Yesu zâk Lasaro konsâi kwagân gâbâ gâi igâwe, zen den siņgi zo a nâmbutņâ dâzâņgowe.

18 Oi sen mârât zorat siņgi nâņġâwenġâ a doņbepņâ gâmalem sot gâlaņġât iinņâ namuņ mâtâbân âi muyagiwe.

19 Oi Parisaio a, ziņâ ziņġitņâ bukurâpziņ mindum târâwe itâ sâm dâzâņgowe, “Nâņġânek. Zen den nep tuune a doņbep patâ zâkkârâk op naņġe. Oi zâkņak walâniņgi kwaksen.”

Grik a nâmbutņâ, ziņ Yesu iknam gawe.

20 A kendongât Yerusalem kamânân gawe, zengât oserân Grik a nâmbutņâ ârândâņ ândim Anutu mâte okņaņġâwe.

21 Zen Pilipo, Besaida kamân Galilaia hânân gokņâ, zâkkâren âi itâ sâm dukuwe, “Patâniņâ, Nen Yesu iknatkât otniņġap.”

22 Sâne Piliponġâ nâņġâm Andrea dukui ârândâņ Yesugâren âi den zo sâm dukuwet.

23 Dukoitâ Yesuņâ itâ sâip, “A bonņâ, nâ sumbem âsакņânâ muyagibatkat narâk mâte uap.

24 Perâkņak dâzâņgua nâņġânek. Segonġ keetņâ, zâk hânân gei yen mân zimbap. Hânân gei momņâ bonņâ doņbep muyagibap. Ka keetņâ

hânân mân giari sâi bon buŋ opap. Hânân giari bonŋâ donbep muyagibap.

²⁵ Nâi zâk hânân ândiândiŋâ buku okŋaŋgi gulip okŋaŋgâbap. Nâi zâk hânân ândiândiŋâ kâsa okŋaŋgâbap, zâk ândiândi kâtik muyagibap.

²⁶ Nâi zâk nâgât kore ândibâ sâm nâŋâ mâtâp ândiwan, zorat dâp ândim molinibap. Yatâ op ândibapŋâ nâgâren gam nâ sot ândibap. Nâi zâk kore otnibap, zâk Ibânandâ sâi a patâ op ândibap.”

Yesu zâk mumbapkât den sâm muyageziŋgip.

²⁷ “Itârâŋ umnâ yâmbâriap. Oi dap sâbat? Itâ sâbat? Ibâ narâk ziren sâknam âsagenibap, zo sâna mân âsagibap. Yatâ mân sâbat. Wangât, narâk ziren sâknam itâ zo âsagenibapkât gewan, zorat.

²⁸ Zorat Ibânâ gâ sâna kutsiŋgigangât kutkâ neule âsakŋoot âsagibap.” Yesuŋâ yatâ sâi ko sumbemân gâbâ den ŋâi itâ geip,

²⁹ “Neule âsakŋâ sa muyageip, zo dum sa muyagibap.” Oi a kâmut patâ kirâwe, ziŋâ itâ sâwe, “Zi sumbem kârap.” Oi nâmbutŋanda itâ sâwe, “Sumbem a ŋâiŋâ den dukuap.”

³⁰ Sâne Yesuŋâ itâ sâm dâzâŋgoip, “Den zo ninaŋgât buŋâ. Zengât op muyagiap.

³¹ Narâk ziren hângât a kutâ Satan kâbakŋiŋiŋ. Oi a ambân tosaziŋgât hâuŋâ mimbigât sâm kwâkâkwâkâŋ.

³² Nâ nagân nom mem zaat kwânâŋgânine ko hân dâp a diiziŋga nâgâren gabi.”

³³ Zo mumuŋgât dap yatâ mumbap, zorat den sumbuŋâ zo sâip.

³⁴ Sâi a kâmut kirâwe, zen itâ dukuwe, “Nen gurumin den sâlâpkum itâ nângâmen. A bâlijan gâbâ mâkâniŋgâbapkât sâsân, zâk âsagemŋâ mân mom ândim zâimâmbap. Oi gâŋâ itâ sat, ‘A bonŋâ nagân nom mem kwânâŋgânibi.’ A bonŋâ, zâk dap yatâ?”

³⁵ Sâne Yesuŋâ itâ mâburem dâzângoip, “Kârâp âsakŋandâ narâk pânkânok osetziŋan âsageziŋgâm ândibap. Oi zen ŋâtâtikŋâ kâpizâŋgobapkât kârâp âsakŋâ zemziŋgi zâk mâte okŋaŋgâm ândibi. A ŋâi ŋâtâtigân âibap, zâk dap op mâtâpŋâ ikpap?”

³⁶ Zorat âsakŋâ zemziŋgi nâŋgâm pâlâtân kwâkŋaŋgâne kâmut gakârâpŋâ upi.” Yesu zâk den yatâ sâmŋâ tik âi ândeip.

Yuda a donbep, zen um kâtik op Yesu kândâtkuwe.

³⁷ Yesu zâk a ambân mâteziŋan sen mârât kulem top top tuugi ekŋâ mân nâŋgâm pâlâtân kwâkŋaŋgawe.

³⁸ Zo Propete Yesaiagât den kâtigibapkât yatâ urâwe. Zâk mâruman den itâ sâm kulengoip, “Kembugât den siŋgi sâindâ mân nâŋgâme. Zorat Kembugât imbanâ, zo dap op zengâren muyagibap?”

³⁹ Oi Yesugât den mân nâŋgawe, zorat Propete Yesaianâ Kembugât den ŋâi itâ sâm kulemguip,

⁴⁰ “Zâk otziŋgi sinziŋ ŋâtâtiksâi umziŋ kâtigeip. Zo zen sinziŋandâ ek nâŋgâbegât. Oi umziŋandâ nâŋgâm kwâtâtibegât. Oi umziŋ melâŋne kubikziŋgâbamgât.”

⁴¹ Yesaianâ Yesugât sumbem âsaknâ, zo eknâ zâkkât yatâ sâip.

⁴² A sâtnâ zeŋgâren gâbâ donbepnâ Yesugâren nâŋgâm pâlâtân kwâkŋaŋgâwe. Oi zo sapsune Parisaio zin nâŋgâbegât kwâimbâwe. Mâpâmâpâse namin zâine kâbakŋezinġâbegât yatâ urâwe.

⁴³ Zen a zinâ sâm âlip kwatziŋgâbigât yatâ urâwe. Anutuŋâ sâm âlip kwatziŋgâbap, zorat nâŋgâne yenġâ oip.

Yesugât den zo topniŋ sâm muyagibap.

⁴⁴ Yesuŋâ den kâtiknâ sâm itâ sâip, “Nâi zâk nâ nâŋgâm pâlâtân kwatnibap, zo nâyâk buġâ. Sâŋgonnogip, zâk ârândân nâŋgâm pâlâtân kwâkŋaŋgâbap.

⁴⁵ Oi nâi zâk nâ nikpap, zo yatik sâŋgonnogip, zo ikpap.

⁴⁶ Nâ kârâp âsakŋandâ hânân gewan, zorat nâi zâk nâ nâŋgâm pâlâtân kwatnibapnâ nâtâtigân mân ândim zobâ gâbap.

⁴⁷ Nâi zâk dinnâ biri nâŋâ hâuŋaŋgât mân sâbat. Nâ a zeŋgât tosaġât hâuŋâ ziŋgâbatkât buġâ. Nâ kubikziŋgâm tânzâŋgobatkât gewan.

⁴⁸ Nâi zâk kândâtnom dinnâ biri nâiŋâ tosaŋaŋgât den sâm kwâkâbap. Den sâman zo, zâknâ narâk patin tosaŋaŋgât topnâ sapsubap.

⁴⁹ Nâ den zo ninâ umġât mân sâman. Ibâ sâŋgonnogip, zâknâ sapsumnigi sâman.

⁵⁰ Oi nâ nâŋgan. Ibânaŋgât diŋâ lum ândiândi kâtiknâ muyagibi. Den sâman, zo Ibânandâ sâip dâp sâman.”

13

Yesunâ arâpñâ kinziñ sanjorip.

¹ Pasowa kendon narâk mâte oi Yesunâ zikñangât itâ nângip, “Hân birâm Ibânangâren zâibatkat narâk mate uap.” Yatâ nângâm hânân arâpñâ umñandâ gâsuningâm ândeipñâ yatâ otningâm ari ma ko narâkñâ âkip.

² Oi ñâtiksâisâi nalem ninam minuindâ Sataññâ mârum Yuda, Simonğât nanñâ, Karioto kâmânân gokñâ, zâkkât umñan den itâ pâip, “Yesu a sâtñâ tirâpzanğona ekñâ gâsubi.”

³ Yesu zâk itâ nângip, “Ibânâ, zâk kâwali âksik patâ nigip. Oi nâ Anutugâren gâbâ gewan. Oi nâ âburem Anutugâren zâibat.”

⁴ Yatâ nângâm nalem nem tarâwenân gâbâ zaat hâmbâ kwâkâm pam sângum mem lâip.

⁵ Oi too aam âmañân lokei giari topkwap kore a yatâ op arâp kinniñ sanjorip. Oi sângumñâ sanjori âronñâ oip.

⁶ Yatâ otningâm Simon Peterogâren ari itâ sâm dukui, “Kembunâ, gâ gikak kinnâ sanjonbam uat?”

⁷ Sâi Yesunâ itâ sâm dukui, “Nâ uan zi topñâ mân nângat. Gâtâm ko nângâban.”

⁸ Sâi Peteronâ itâ sâm dukui, “Kinnâ mânâk sanjonban.” Sâi Yesunâ itâ sâm dukui, “Nâ mân sanjongiga gâ dabân nâgât sinji a upan?” Yesunâ um sanjonsanjon, zorat op den zo sâip.

⁹ Peteronâ den zorat topñâ mân nângâm itâ sâm dukui, “Kinnigâk mân sanjonban. Sâknâ aksik sanjonban.”

10 Sâi Yesunâ itâ sâmb dukui, “Nâi zâk too sanjonâ mâtâbân obândim ko kinjik sanjori salekkubap. Oi zen yatik salek ue. Ka osetziñan goknâ nâi, zâk zengât dâp mân ândiap.”

11 A sâtñâ zengâren âi tirâpzângeoi gâsubi, zorat op nângâm itâ sâip, “Osetziñan goknâ nâi zâk zengât dâp mân ândiap.”

Kinziñ sanjorip, zorat topñâ sâmb muyageziñgip.

12 Kinniñâ too sanjonâ hâmbâ mem gwagori giari ge tap itâ sâmb dâtnângeoi, “Nâ kinziñ sanjonsan, zorat topñâ sa nângânek.

13 Zen nâgât Patâ sot Kembu sâme. Zo âlip sâme. Nâ yatâ ândian.

14 Nâ Kembuziñ op ândim kinziñ sanjonsan. Ziñak yatik kinziñ sanjonsanjon op kore orangâm ândine âlipñâ upap.

15 Tirâpzângeuan, zo yatik op ândibi.

16 Nâ perâknak dâzângeua nângânek. Kore anâ patânâ walâm ândiândiñ, zo mân taap. Yatigâk nâgât kore anâ, zâk nâ mân walânibap.

17 Zen den zi nângâm yatingen ândine zengât nânga sâtârengeoot upap.

18 Nâ zengât pisuk patâ mân san. A nâgât ligaap zorarâk san. Nâ ikâ zo gâsum sâlâpzângeowan, zo nângan. Kembugât ekabân den nâi ziap, zo bon upap. Den zi itâ,

‘Nâi zâk nâ sot nâlem nimbap, zâknâ tikootñandâ nobap.’

19 Zo mân muyagei kânñan dâzângeuan. Oi bet muyagei Kembunâ kândom dâtnângeoi sâmb nâgât topñâ nângâm kwâtâtibi.

20 Nâ perâkṅak dâzâṅgua nâṅgânek. Nâ a nep sâm pinda tuum ândei ṅaiṅâ a zo dâṅ galem op ândibapṅâ zâk yatik kore otnibap. Kore otnibapṅâ sâṅgonnogip, Anutu, zâk yatik kore okṅaṅgâbap.”

Yesuṅâ Yuda sâm muyageip.

(Mt 26:21-25; Mk 14:17-21; Lu 22:21-23)

21 Yesuṅâ den yatâ sâmṅâ um bâliṅ oi itâ sâm muyageip, “Nâ perâkṅak sa nâṅgânek. Zengâren gâbâ a ṅaiṅâ sâi gâsânobi.”

22 Yesuṅâ den yatâ sâi arâpṅâ niṅ ṅaiṅât sap sâm niṅâ senân senân âṅagâwen.

23-24 Oi nâṅâ Yesugât um topṅan târâwan. Nâ Yesuṅâ umṅâ gâsunimâip, nâgâren Simoṅ Peteroṅâ bikṅandâ dâp op sâip, “Mâsikâna dâgogik. Nâiṅât sap?”

25 Peteroṅâ yatâ oi nâṅâ Yesu gootṅan âimṅâ sâwan, “Kembu, gâ nâiṅât sat?”

26 Sa Yesuṅâ sâip, “Nalem mem sirogân pam pinda nimbap, a zorat san.” Yatâ sâmṅâ nalem memṅâ sirogân pam Yuda, Simoṅ nanṅâ, Karioto kamânân gok, zo pindi neip.

27 Nei ko Sataṅṅâ umṅan giarip.

Oi Yesuṅâ Yuda itâ sâm dukuip, “Kut ṅâi upam nâṅgat, zo kek upan.”

28 Den yatâ dukui arâp nâmbutṅâ, nen den zorat topṅâ mân nâṅgindâ âkip.

29 Oi itâ nâṅgâwen, “Zâk kât mindumindunṅ galem ândiapkât yatâ sap. Zâk kendongât nalem kwâlâbapkât sap mo a kanpitâ kât ziṅgâbapkât sap.”

30 Oi Yudañâ nalem zo nemñâ zaat âkñan ñâtâtigânak arip.

Yesuñâ neule âsakñâ âsagibapkât sâip.

31 Yudañâ ari Yesuñâ arâpñâ nâmbutñâ nen itâ sâmbâtânçoip, “A bonñâ nâgât neule âsakñâ âsagiap. Oi nâgât opñâ Anutugât neule âsakñâ ârândân âsagiap.

32 A bonñâ, nâ Anutugât neule âsakñâ muya-giangât Anutu zâk zikñak a bonñâ nâgât neule âsakñâ muyagibap. Narâk mân kêrep oi kek muyagibap.

33 Katep gakârâpnâ, nâ narâk pânkânok zen sot ândibat. Oi bet kêrunibi. Oi Yuda a dâzângowan, yatik zen dâzângobâ. Nâ âibat, zoren âlip mân gabi.

34 Oi zi gurumin den uñakñâ dâzângobâ. Ziñak buku orañgâm ândibi. Nâñâ buku otziñgâm gâwan, zo yatik orañgâm ândibi.

35 Zen yatâ op ândine a ziñâ ziñgitñâ itâ nângâbi, ‘Zen buku orañgâm ândiegât topziñâ itâ nângen. Zen Yesugât kâmut gakârâpñâ.’”

Yesuñâ Petero um den dukuiip.

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lu 22:31-34)

36 Yesu zâk den yatâ sâi ko Peteroñâ mâsikâm sâip, “Kembu, gâ ikâ âiban?” Sâi Yesuñâ sâip, “Nâ âibarân, zo narâk ziren mân gâban. Gâtâm ko gâban.”

37 Sâi Peteroñâ itâ sâmbâtân dukuiip, “Nâ wangât itârân mân gâbat? Nâ gâgât op ândiândinâ bira buñ upap.” Sâi Yesuñâ itâ sâmbâtân dukuiip. Gâ nâgât opñâ ândiândigâ birâna buñ upapkât sat, zorat nâ

perâkᵇak dâgobâ. Gâ ᵇâtik ziren kwâimbâninandâ sâp karâmbut oi kuruk aᵇâ diᵇsâbap.”

³⁸ (-)

14

Yesuᵇâ sumbemân mirâ kianᵇiᵇ kubik ândiap.

¹ Oi Yesuᵇâ itâ sâm dâtnâᵇgoip, “Zen nâᵇgâm kwâkâ sot umbâlâ mân upi. Anutu nâᵇgâm pâlatâᵇ kwâkᵇaᵇgâm, nâ yatik nâᵇgâm pâlatâᵇ kwatnibi.

² Ibânâᵇgât kamânân mirâ donᵇbep taap. Yatâ zo mân zei sâi ko dâzâᵇgobam.

³ Nâ âim mirâ kianᵇiᵇ kubikᵇâ âburem ga di-iziᵇga nâ sot âi ândibi.

⁴ Âibatkat mâtâp, zo nâᵇge.”

⁵ Sâi Tomaᵇâ itâ sâm dukuip, “Gâ ikâ zoren âiban? Zo nen mân nâᵇgen. Zorat dap op mâtâp zo ek nâᵇgânat?”

⁶ Sâi Yesuᵇâ itâ sâm dukuip, “Ibâgâren âiâiᵇ mâtâp, zo nâ. Nâ walânim Ibâgâren âiâiᵇ, zo mân taap. Den bonᵇâ sot ândiândi mariᵇâ, nâ.

⁷ Zen nâ nikpi, zo ko Ibânâ ikpi. Narâk ziren ko Ibânâ ekᵇâ topᵇâ nâᵇge.”

⁸ Yatâ sâi arâᵇᵇâ neᵇgâren gokᵇâ, a ᵇâi kutᵇâ Pilipo, zâkᵇâ itâ sâm dukuip, “Kembu, Ibâgâ tirâpnâᵇgona ekᵇâ nâᵇgindâ âkâbap.”

⁹ Yatâ sâi ko Yesuᵇâ itâ sâm dukuip, “Pilipo, nâ narâk kêrep zen sot ândiman, zoren nâ mân nekmata? ᵇâi zâk nekmapiᵇâ Ibâ ekmap.

¹⁰ Zorat wangât itâ sat?, ‘Gâ Ibâgâ tirâpnâᵇgona iknâ.’ Ibâ sot net pâlatâᵇ op kânok uet, zo nâᵇgat? Den dâzâᵇgoman, zo ninâ umgât mân

dâzângoman. Ibânandâ nâgât umnan ândim diñâ sâmap sot nepñâ tuumap.

¹¹ Ibâ sot net pâlâtân op kânok. Den zo nângâne bon upap. Den zo lâunandâ sa nângâne mân dâp uap oi ko nep tuuman, zo iknetâ bon oi nâ nângâm pâlâtân kwatnibi.”

Tirik Kaapum gibapkât den sâip.

¹² “Nâ perâkñak sa nângâne. Nâi zâk nângâm pâlâtân kwatnibapñâ nâ nep tuuman, zo yatik tuubap. Oi zorik buñâ, walâm tuubap. Wangât, nâ Ibânangâren zâim zo Kaapumnâ sângongua zengâren gem ga lâmbamzângobap, zorat.

¹³ Zen nâgât korân sâm ninâu sâm ândine nângâziñgâbat. Zo yatâ ua ko nanñâ nâgât opñâ Ibâ sâm âlip kwâkñangâbi.

¹⁴ Zen nâgât korân sâm wan mo wangât ninâu sâne ziñgâbat.

¹⁵ Umziñandâ nâ gâsunimap oi ko sâtnâ lum ândibi.

¹⁶ Oi nânâ Ibâgâren ninâu sa ñâi sângongoi gem mam otziñgâbat. Zâk narâk dâp zen sot tâtat mâme opmâmbap. Zo Kaapumgât op san.

¹⁷ Kaapum, zâk den bonñangât mariñâ. Den sinji âlipñâ birâme, zo ko zen Kaapum sot mân upi. Zen mân ikme sot topñâ mân nângâme. Zen ko âlip ikme. Zâk zen sot ândiap. Oi umziñan ândimâmbap.

¹⁸ Nâ zâmbam âi ândia mandu yatâ mân ândibi. Nâ zengâren âburem gâbat.

¹⁹ Narâk pânkânok ziap. Zo âki a sinji âlipñâ birâme, zen mân nikpi. Zen ko nikpi. Nâ ândiândi

kâtik ândian. Zen nâgât op yatik ândiândi kâtik ândibi.

²⁰ Narâk zoren nâ sot Ibânâ pâlatân uet, zo nângâbi. Oi nâ zen sot pâlatân uen. Nâgât yatâ nângâbi.

²¹ Nâi zâk umñandâ gâsunibap, zâk dinnâ lum ândibap. Oi umñandâ gâsunibap, zo ko Ibânandâ buku okñangâbap.”

²² Yesu zâk yatâ sâi Yuda, Karioto kamânân gok buñâ, Yuda nâinâ mâsikâm sâip, “Kembu, gâ wangât op topkâ neñgâren sapsun um kâtik a zeñgâren mân sapsunam sat?”

²³ Sâi Yesuñâ den itâ mâburem dukui, “A nâinâ umñandâ gâsanobapñâ dinnâ lum ândibap oi ko Ibânandâ umñandâ gâsubap. Oi Ibâ net zâkkâren gam tâtat mâme utat.

²⁴ Nâi zâk dinnâ mân lubap, zâk umñandâ mân gâsunibap. Oi den sâman, zo ninan gâbâ buñâ. Zo Ibâ sângonnogip, zâkkât den.”

²⁵ Yesu zâk yatâ sâmñâ itâ sâip, “Nâ zen sot ândim den zo dâzângoman.

²⁶ Gâtâm Tirik Kaapum gamñâ mam otziñgâm kut nâi nâi zorat topñâ sapsunziñgâm ândibap. Oi den nâñâ dâzângowan, zo dum dâzângobap. Ibânâ nâgât sâtkât op Tirik Kaapum sângongoi gem mam otziñgâm ândibap.

²⁷ Nâgât bet sâwât, zo um lumbenâ ziñgan. Um kâtik a zeñgât lumbenâ, zo buñâ. Ninâ zo ziñgan. Zorat nângâ kwâkâ sot keñgât, zo mân upi.

²⁸ Nâ itâ dâzângua nângâwe. Nâ âimñâ du zeñgâren âburem gâbat. Zen umziñ nâgâren sângongune sâi ko nâ Ibâgâren zâibat, zo nângâm

umâlep upe. Ibâ zâk nâgât patâ ândiapkât yatâ upe. Nâgât imbanânandâ Ibâgât imbanâ omben, zorat.

²⁹ Oi zo mân âsagei kânjan dâzânguan, zorat kut nâi nâi zo âsagei ko nângâm pâlâtânjin kâtigibap.

³⁰ Nâ zi den kêrep mân târokwap dâzângobat. Hângât a kutâ Satan, zâk tâmbetnobam gâbapkât narâk mâte uap. Ka zâk tâmbetnobapkât imbanâ mân tâknanap.

³¹ Nâ umnandâ Ibâ gâsuman, zorat op ko Ibânandâ nep diŋ sâm nigip, zo wâratkum ândiandinâ birâbat. Nâ umnandâ Ibâ gâsuman, zo a zinâ nângâm simbitkubigât yatâ upat. Bâi, zen zaatne âinâ.”

15

Yesu zâk waiŋ nak, nen bâranŋâ.

¹ Nâ waiŋ nak topŋâ âlipŋâ. Ibânandâ ko waiŋ nep mariŋâ.

² Nâgâren gâbâ bâranŋâ nâi mân bon oi mânângât pâmbap. Bâranŋâ nâi bon oi kubiknanŋâm bonŋâ patâ upapkât galem upap.

³ Zen sinŋi âlipŋâ dâzângowan, zorânŋ kubikzinŋi salek op ândie.

⁴ Zen nâ sot pâlâtânŋ utne nâ zen sot pâlâtânŋ op ândibat. Waiŋ bâranŋandâ topŋoot mân târoyagom zikŋigâk bonŋâ mân upap. Zen yatik nâ sot mân pâlâtânŋ opŋâ bonzinŋ mân upi.

⁵ Waiŋ nak topŋâ nâ. Zen ko bâranŋâ. Nâi zâk nâ sot pâlâtânŋ oi nâ zâk sot pâlâtânŋ ua bonŋâ

donɓep patâ upap. Ka zen birânim kut ɲâi utnam kwakpi.

⁶ A zen nâ sot pâlâtân op mân ândine birâziŋgâbat. Oi waiŋ bâranɲâ mânâŋgât pane moi mindumɲâ kârâbân une semap, zo yatâ otziŋgâbi.

⁷ Zen ko nâ sot pâlâtân op dinnâ mem ândimɲâ wan mo wangât sâne muyagem ziŋgâbat.

⁸ Zen bonziŋâ patâ op nâgât arâp bonɲâ op ândine a ziŋ ziŋgitne âlip oi Ibânâ sâm âlip kwâkɲanɲgâbi.

⁹ Ibânandâ umɲandâ gâsânomap, zo yatik umnandâ zen gâsuziŋgap. Zen nâgât den, zo nâŋgâm ândine umnandâ gâsuziŋgi ândibi.

¹⁰ Nâ Ibânanɲgât den luga umɲandâ gâsânogi ândiman. Zen yatigâk nâgât den lune umnandâ gâsuziŋgi ândibi.

¹¹ Nâgât sâtâre, zorâŋ zeŋgâren donɓep âsagem zimbapkât den zi dâzâŋguan. Zen sâtâre kwâkɲan ândibigât san.

¹² Nâgât den kâtik itâ dâzâŋgoman. Nâŋâ umnandâ gâsâzâŋgomap, yatik ziŋɲak umziŋandâ gâsâyagom ândibi.

¹³ ɲâi zâk bukurâpɲâ tâmbetagobegât ândiândiŋ biri buŋ upap, a zo bukurâpɲâ umɲandâ gâsâzâŋgom biranɲmap. A nengât orot mâme, zorâŋ zâkkât buku orot âlip zo mân walâbap.

¹⁴ Nep diŋ sâm ziŋgan, zo tuune ziŋgitsa buku bonɲâ upi.

¹⁵ Nâ narâk ziren topkwapɲâ kore a mân sâm zâŋgonsâbat. Zen nâgât bukurâpnâ ue.

Kore anâ patânangât umnan den zemap, zo mân nângâmap. Nânâ kut nâi nâi Ibânangâren nângâwan, zo pisuk patâ sapsun zingâwangât zengât nânga bukurâpnâ ue.

16 Zinjâ nâ mân gâsum sâlâpnowe. Nânâ zen gâsum sâlâpzângowan. Oi âi nâgât orot mâmenâ, zo mem ândim ziren sot sumbemân bonjâ muyagibigât sâm zingâwan. Oi zinjâ bonz-injâ muyagine narâk dâp zemâmbap. Yatâ op nâgât kot sâm Ibâgâren wan mo wangât op ninâu sâne zingâbat.

17 Nâgât den kâtik zi dum dâzângobâ. Umziñandâ gâsâyagom ândibi.”

Yesu birâñangâwe, yatik arâpnâ birâñingâbi.

18 Yesu zâk itâ dâtnângom sâip, “Um kâtik a zinj kâsa otzîngânetâ ko itâ nângâbi, ‘Kembu yatik kâsa okñangâwe.’

19 Zen hângât sîngi ândine sâi buku otzîngâbe. Nâ zengât oserân gâbâ gâsum sâlâpzângua kândâtzângowegât kâsa otzîngâme.

20 Nâ den itâ dâzângowan, zo nângâbi, ‘Kore anâ patânâ walâm ândiândiñ, zo mân taap.’ A zinj kâsa otniwe, zo yatik zen kâsa otzîngâbi. Zen nâgât den nângâwe sâi yatik zengât den nângâbe.

21 Sâñgonnogip, Anutu, zâk mân ek nângâmegât nâgât op yatâ otzîngâbi.

22 Nâ um kâtik zengâren mân gemnâ den dâzângowan sâi ko tosazinj buñ ândibe. Ka nâ gem ga dâzângua tosazinjâ zo dap yatâ sâm kwâarakubi?

23 Nâi zâk kâsa otnibapnâ Ibânâ yatik kâsa okñangâbap.

24 Nâ osetziñan nep patâ tuuwan, a ziñ mân tuume yatâ. Zo mân tuuga sâi tosaziñ buñ ândibe. Kâ nâ gem ga ko neknâ nâ sot Ibânâ lañ kâsa otnikâme.

25 Yatâ utnetâ Kembangât ekabân den ziap, zo nâgâren bon uap. Den zo itâ.

‘Nâ bâliñâ mân ua ko lañ kâsa otnige.’

26 Nâ Ibâgâren âburem âimñâ, mam otziñgâbap, Kaapum, den bonñâ mariñâ, zâk sângongua gem gam topnâ sâm muyageziñgâbap.

27 Zen nâ nep topkwarâwanân gâbâ nâ sot ândim gawe, zorat zo yatik topnâ sap sum ândibi.”

16

1 “Zen nebân kin loribegât yatâ sâm dâzânguan.

2 Zen mâpâmâpâse namin aᅅgân kârâziñgâbi. Perâkñak, narâk ñai mâte upap, zoren a ziñ nen Anutugât nep tuunâ sâm zângone mumbi.

3 Zen Ibânâ sot nâ, nekât topnik mân nângegât yatâ upi.

4 Nâ den kânñan dâzânguan, zorat bonñâ muyagei itâ sâbi, ‘Kembuñâ mârûm dâtnângoip, zo muyagiap.’ Nâ mârûm zen sot tâpat sâm mân dâzângowan. Nârâk zi ko dâzânguan.

5 Itârâñ sângonnogip, Anutu, zâkkâren âibâ sa zeñgâren gâbâ a ñaiñâ mân mâsikâniñap, ‘Gâ ikâ âiban?’

6 Âibam ua narâkñâ dâzânguan, zorat umziñ bâliñ uap.”

Kaapumñâ a topziñ sapsuñap.

7 “Nâ perâkñak sa nângânek. Âburem zâibat, zo zeñgâren bonñâ muyagibapkât zâibat. Nâ

mân zaria sâi Tirik Kaapum mân gem ga mam otziŋgâbap. Ka nâ zâim sânŋongua gem gâbap.

⁸ Zâk gem ga a zeŋgât bâliŋâziŋâ sot târârak ândiândiŋ sot hâuŋâ mimbi, zorat sapsum ziŋgâbap.

⁹ Tosaziŋaŋgât topŋâ itâ nâŋgâbi. Zen nâ mân nâŋgâm pâlâtân kwatnime.

¹⁰ Târârak orotŋaŋgât itâ nâŋgâbi. Nâ Ibâgâren âburem zaria mân nikpi.

¹¹ Hâuŋaŋgât den sâsân, zorat itâ nâŋgâbi. Hân zirat a kutâ Sataŋ, zâk tosaŋaŋgât hâuŋâ mimbapkât mârûm sâm kwâkâm pindap.”

Kaapum zâk diiniŋgâmap.

¹² Yesu zâk yatâ sâmŋâ itâ sâm dâtnânŋoip, “Den donbep ziap. Narâk ziren zo dâzânŋua dap op nâŋgâm naŋgâbi?

¹³ Kaapum, den bonŋâ mariŋâ, zâk gem gam den bonŋâ dâzânŋobap. Zik umgât den zo mân sâbap. Den nâgâren gâbâ nâŋgâbap, zo yatik sapsum ziŋgâbap. Oi kut ŋâi ŋâi gâtâm âsagibap, zo sapsum ziŋgâbap.

¹⁴ Den zo ninan gâbâ mem sâm muyagem ziŋgi kutsiŋginâ lum zaatpi.

¹⁵ Ibâgâren den bonŋâ ziap, zorat mariŋâ nâ. Zorat op itâ san, Nâgâren gâbâ den mem muyagem ziŋgâbap.”

Yesu zâk âburem gâbap.

¹⁶ “Narâk pânkânok ziap, zo âki aria kârûnibi. Oi zorat kwâkŋan narâk pânkânok ziap. Zo âki ga nikpi.”

17 Yesu zâk yatâ sâi arâpñâ nâmbutñâ nen kwakmak op itâ âraguwen, “Den itâ sâp, ‘Narâk pânkânok ziap, zo âki aria mân nikpi. Oi zorat kwâkñan narâk pânkânok ziap, zo âki ga nikpi.’ Oi den ñâi itâ sap, ‘Ibâgâren zâibat.’ ”

18 Yatâ sâmñâ sâwen, “Narâk pânkânok zo, zo wangât sap? Nen kwaksen.”

19 Mâsikânam oindâ Yesuñâ ningit umniñan ek nângâm itâ sâm dâtnânngoip, “Nâ itâ dâzânguan. Narâk pânkânok ziap, zo âki aria mân nikpi. Oi zorat kwâkñan narâk pânkânok ziap, zo âki ga nikpi. Zen den zorat âragum te?”

20 Nâ perâkñak dâzângobâ. Um kâtik, ziñ none mua ko arâpnâ âgirâp isem umbâlâ utne a um kâtik, ziñ sâtâre upi. Zen ko umbâlâ op ândibi. Ka umbâlâ upi, zorat hâuñâ sâtâre upi.

21 Ambân ñâi zâk katep mimbam sâknam patâ nângâbap, zorâñ katep âsagei sâknam buñ oi sâknamgât nelâmkoi katepkât sâtâre upap.

22 Zen yatigâk narâk ziren umbâlâ op ândibi. Ândine mumuñan gâbâ zaat ziñgitsa ko umâlep upi. A zen umâlep zo mân kune buñ upap.

23 Nâ perâkñak dâzângobâ. Nâ mumuñan gâbâ zaatsa zen kut ñâi ñâigât mân kwakñâ mâsikânibi. Wangât, zen wan mo wangât Ibâgâren sâne kut-nanğât op muyagem ziñgâbap, zorat.

24 Ândim gawe, zoren kut ñâi ñâigât nâgât korân mân ninâu sâwe. Narâk zi ko sâtâre kwâkñan ândibigât wan mo wangât ninâu sâne Ibânâ zâk muyagem ziñgâbap.”

Yesugât kot mem ândim ninâu sânat.

25 “Den sâm gâwan, zo sumbuņik dâzângowan. Narâk nâi mâte upabân den sumbuņâ mân dâzângobat. Ibâgât topņâ, zo muyabâk dâzângobat.

26 Narâk zoren ziinak kutnâ mem ândim ninâu sâne Ibâ zâk âlip nângâziņgâbap. Nâ wangât kut nâi ziņgâbapkât dukubat. Ibâ zâk ninâuziņâ wâratkum âlip ziņgâbap.

27 Nâ Ibâgâren gâbâ gewan, zo nângâm umziņâ gâsânomapkât Ibâ zâk yatik umņandâ gâsâzângomap.

28 Nâ Ibâgâren gâbâ hânân gewan. Oi hân zi birâm Ibâgâren âburem zâibâman.”

29 Yesu zâk yatâ sâi arâpņandâ itâ sâm dukuwen, “Zi den sumbuņâ mân sâm, muyap dâtnâņguat.

30 Zorat itâ nâņgen. A ziņâ mân mâsikâgine gâ gikak kut nâi nâi zo nângâm nanğâmat. Gâ Anutugâren gâbâ gâin, zo nâgâm kwâtâtien.”

31 Sâindâ Yesuņâ itâ sâm dâtnâņgoip, “Zen irabot zi nângâm kwâtâtie?

32 Narâk nâi ziap, zo mâte oi nâ birânim siņsururuņ op mirâziņan âibi. Oi nâbane ninik mân ândibat. Ibâ, zâk nâ sot ândimap.

33 Nâgât um lumbe zeņgâren zimbapkât yatâ dâzâņguan. Zen hânân sâknam kwâkņan ândibi. Ka nâņâ tâmbetzâņgobegât imbaņâ zo kuan. Zorat umâlep op ândinek.”

17

Yesuņâ zikņanğât ninâu sâip.

1 Yesu zâk den zo sâmņâ siņâ sumbemân ekņâ itâ sâip, “Ibâ, âburibatkât narâkņâ mâte uap.

Gâ nangâ, nâgât neule âsaknâ sâna âsagibap. Nângoot yatik gâgât neule âsaknâ sa âsagibap.

² Gâ nangâ nâ hân dâp a zengât marizin nâbarin. A nâgâren zâmbarin, ândiândi kâtik muyagem zingâbatkât sâm nigin.

³ Oi ândiândi kâtik zorat topnâ itâ ziap. Gâ Anutu bonnâ kânok sot sângonnogin, Yesu Kristo, net a zinjâ nikit net sot pâlâtân utne ândiândi kâtik muyagem zingârat.

⁴ Nâ hânân ândim nep sâm nigin, zo tuum kwâkandâ neule âsakkâ muyagiap.

⁵ O Ibâna, hân mân muyageinân gâ sot sumbemân neule âsaknânoot ândiwan, zo yatik narâk ziren mâburem nina mem ândibat.”

Yesunâ arâpnâ zengât ninâu sâip.

⁶ “Hânân a donbep zengâren gâbâ nâgât sinji sâm gâsum sâlâpzângoin, zo sinji dengâ sapsun zingâwan. Zo gâgât sinji ândinetâ nâgât sinji sâin. Oi zen gâgât den nângâm mem ândie.

⁷ Kut nâi nâi zemnigip, zo gâgâren goknjik. Zo zen nânge.

⁸ Den nigin, zo zingâ nângâm umziñan gei ziap. Oi nâ gâgâren gâbâ gewan, zo nângâm kwâtâtie. Gikak nep diñ sâm nigin, zo nânge.

⁹ Nâ zengât op gâgâren ninâu san. A um kâtik zengât op mân san. A nigin zo, zengât op ninâu san. Zen gâgât sinji ue.

¹⁰ A ambân nâgât sinjinâ gâgât sinji. Gâgât sinji zorân nâgât sinji. Oi umziñan nâgât âsaknâ muyagem ziap.

¹¹ Nâ hânân ândiândinâ ândia âkap. Zen ko hânân zi târokwap ândinetâ nâ gâgâren gâbâman.

Ibâ hâlâlu, kutkâ nigin, zorat kutsingiganğât imbanandâ pâit saazingâna hâlâlu ândibi. Oi zen um kânok op ândibi. Net um kânok ândimet yatik zen um kânok ândibi.

¹² A nigin, zen sot ândim kutsingiganğât imbanandâ lâmbamzângua ândiwe. Nep diņ zo sâm nigip. Oi dâņ galem otziņa mân tâmbetagowe. Gâgât den kulem bon upapkât simgât siņgi, zâk kânok tâmbetagoip.

¹³ Zi gâgâren gâbam hânân den yatâ dâgoga nâgât sâtâre, zo zengâren ari sâtâre kwâkņan ândibi.

¹⁴ Gâgât den zo ziņa mem ândine hângât siņgi a, ziņâ kâsa otziņgawe. Nâ hângât siņgi mân ândiman. Arâpnâ zen yatâ hângât siņgi mân ândimegât yatâ otziņgawe.

¹⁵ Arâpnâ hânân gâbâ diizingâm zâibangât mân san. Bâliņâ mariņandâ tâmbetzângobapkât san. Gâņâ galemziņ upangât san.

¹⁶ Nâ hângât siņgi buņâ. Zen yatigâk hângât siņgi buņâ.

¹⁷ Gâgât den bonņâ umziņan pâna âsagei târârak op ândibi. Gâgât denņâ, den bonņâ.

¹⁸ Gâņâ sâņgonnona hânân gem nep tuuwan, zo yatik sâņgonzângua zen um kâtik zengâren nep tuubi.

¹⁹ Zen umziņâ gâgâren pambigât zo yatik nâņâ umnâ gâgâren paan.”

Yesuņâ kâmut gakârâņâ neņgât ninâu sâip.

²⁰ “A zi kinze, zengârâk mân ninâu san. Den siņgi âlip sâne nâņgâm pâlâtâņ kwatnibi, zengât sot ârândâņ ninâu sân.

²¹ Zen um kânok op ândibigât dâgogan. Ibâ, gâ nâgât umgâ kinmap. Nâñâ umnâ gâgâren kinmap. Zo yatik zinjâ nekâren umzinâ kinbap. Oi umzinandâ gâsâyagom ândibi. Yatâ utnetâ ko um kâtik a zen gâ sângonnona gewan, zo nângâm kwâtâtibi.

²² Net um kânok ândimet, zo yatik um kânok op ândibi. Zo yatâ ândibigât neule âsakñâgâ nigin, zo zingâwan.

²³ Nâ umnandâ gâsâzângua gâ yatik umgândâ gâsânona umziñ kânok op kwâkâbap. Zen yatâ ândine um kâtik zen gâñâ sângonnona gewan, zo nângâm birañbi. Oi umgandâ nâ kâpinom yatik zen kâpizângomat, zo nângâm birañbi.

²⁴ Ibâ, A nigin, zo biken nâ sot ândibigât dâgogan. Oi zen biken nâ sot ândim neule âsakñânâ ikpigât dâgogan. Neule âsaknâ zo umâlepkanğât op hân mân muyageinân nigin.

²⁵ O Ibâ, târârak mariñâ, um kâtik a zen topkâ mân nângâwe. Nâ ko topkâ nângâman. Oi kâmut gakârâpnâ, zen gâñâ sângonnona gewan, zo nângâme.

²⁶ Nâ gâgât den sinji sâm muyagem zingâwan. Oi sâm muyagem zingâm zâibat. Oi umgâ gâsânomap, zo yatik umgandâ zen gâsâzângoi nâ yatik umnandâ gâsuziñgi ândibat.”

18

*Yesuñâ Gezemane kâlamân ari gâsuwe.
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lu 22:47-53)*

1 Yesu zâk den zo sâm nanğâm arâpñâ diiningi Yerusalem kamânân gâbâ gemñâ Kidoroñ too nirem hân ñâi nak kâlam ñâi zeip, zoren zâiwen.

2 Yesu sot arâpñâ, nen zoren âsâbâñ mindumarâwengât Yuda zâk kâlam zo ekmâip.

3 Zoren ândeindâ Yudañâ tirik namâ kâwali a sot a sâtñâ nâmbutñâ diizingi gawe. Kembugât namâ galem a pâtâ sot Parisaio a, ziñ sângonzângone gawe.

4 Oi Yesu zâk kut ñâi ñâi okñanğâbi, zo nângâm arâpñâ nâmbamñâ âi mâsikâzingip, “Zen ñâi kârum ge?”

5 Sâi ziñâ sâwe, “Yesu, Nasarete kamânân gokñâ.” Sâne itâ sâm dâzânğoi, “Nâ zi.” Oi Yuda zâk kâwali a zen sot kirip.

6 Yesuñâ sâip, “Nâ zi.” Sâm dâzânğoi kândât kândât âim ge kom ziwe.

7 Yatâ utne du zagâtñâ mâsikâzingip, “Zen ñâi kârum ge?” Sâi ziñâ sâwe, “Yesu, Nasarete kamânân gokñâ.”

8 Sâne Yesuñâ itâ sâm dâzânğoi, “Nâ mârûm dâzânğuan. Nâ ko zi. Nâ kârûnim ge oi ko arâpnâ zi birâzingâne âibi.”

9 Yatâ oi mârûm den itâ sâip, zo bon oip, “A nigin, zen galem otzinga mân tâmbetagowe.”

10 Oi Simoñ Peteroñâ sâu mem ândeip, zo inzurân gâbâ sâmbum tirik namâ galem a, zâkkât kore a kindap bongen kârâm kwâkip. Kore a zorat kutñâ Maiko.

11 Yatâ oi Yesuñâ Petero itâ sâm dukui, “Sâugâ inzurân pâna giarik. Dapkât uat? Dap nânğat? Sâknam Ibânandâ nâgât sîngi sâip, zo birâbat?”

12 Oi kâwali a sâtnâ sot Yuda zengât a sâtnâ, zen Yesu gâsum biknâ saawe.

13 Saamnâ Hanasigât mirin diim zâiwe.

Narâk zoren a nâi kutnâ Kaipa, zâk Kembangât tirik namâ galem a zengât patâzinâ op ândeip. Kaipa zâk Hanasigât bâratnâ meip.

14 Kâipa zâk mârur Yuda a sâtnâ itâ sâmbâ dzâzngoi, “A kâmut nen tâmbetagogemgât a kânoknâ nengât hâuniñâ moi âlip upap.”

Petero zâk Yesu kwâimbânngip.

(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lu 22:55-57)

15 Yesu diim âine Simon Petero sot bukuñâ nâi, zet bet molizingâm âiwet. Oi bukuñâ zâk tirik namâ galem a patâ ek nângâmâip. Zorat Yesu molim âim ârândân dâmân kâligen bagiwe.

16 Petero zâk ko pâit âknan mâtâbân kirip. Oi bukuñâ zâk tirik namâ galem a patâ ek nângi ândeipkât mâtâp galem ambân dukoi mâtâp mem pâi Peteronâ pâit umnan bageip.

17 Mâtâp galem ambân, zorân Petero eknâ itâ sâmbâ dukuip, “A ândiren zirat arâpnâ zengât kâmurân goknâ, gâ.” Sâi Peteronâ sâip, “Nâ buñâ.”

18 Sâi kore a sot kâwali a, zen paten op kârâp om nângâm kinetâ Petero zâk yatik osetzinan kârâp nângâm kirip.

Tirik namâ galem a patâ zâk Yesu sâmbâ mäsikâ okngip.

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lu 22:66-71)

19 Tirik namâ galem a patânâ Yesu dinâ sâip sot arâpnâ gâsuzingip, zorat sâmbâ mäsikip.

20 Mâsiki Yesunâ den itâ melân dukui, “Nâ den muyap sâman. Tirik namin sot mâpâmâpâse namin Yuda a ziņ mindune dâzângoman. Nâ tik mân sâman.

21 Zorat gâ wangât nâ mâsikânigat? Den dâzângua nângâme, zo mâsikâziņgâna dinnâ zo dâgone nângâ.”

22 Yatâ sâi kâwali a kirâwe, zengâren gâbâ a nâi Yesugât pâlomņan komņâ itâ sâip, “Gâ tirik namâ galem a patâ wangât den yatâ zo dukuat?”

23 Sâi Yesunâ itâ sâip, “Den gângonâ san oi ko zorat topņâ sâna nângâbâ. Nâ den târârak sa wangât nogat?”

24 Yesugât bikņâ saane kiri Hanasiņâ sâi tirik namâ galem a patâ Kaipa, zâkkâren diim âiwe.

Peteronâ Yesu kwâimbi sâp karâmbut oip.

(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lu 22:58-62)

25 Oi Simon Petero, zâk kârâp nângâm kiri mâsikâm sâwe, “Arâpņâ zengâren gokņâ nâi, gâ?” Sâne kwâimbâm sâip, “Nâ buņâ.”

26 Sâi tirik namâ galem a patâgât kore a nâi Peteronâ kindapņâ kârâm kwâkip, zâkkât torenņandâ itâ sâip, “Gâ kâlamân zâk sot ândina geksan.”

27 Yatâ sâi Peteronâ dum kwâimbi zorenâk kuruņâ diņsâip.

Yesu Roma a kutâgâren diim âiwe.

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lu 23:1-5)

28 Yuda zengât hânân a kutâ nâi ândeip, kutņâ Pilato. Zâk Roma zengât kâmurân gokņâ. Hangât nâtikņâ Yesu zâk Kaipagât mirin gâbâ diim gem a kutâgâren âiwe. Pasowa kendongât sâkziņ

kubikkubik narâk oip, zorat itâ nânġawe, “Hân nâin goknâ, zorat ko zâkkât namin zâinat, zo ko Anutuġâ niġiri mân dâp upap.” Yatâ sâmġâ a kutâġât namin mân zâiwe.

²⁹ Sombemân kine a kutâ Pilatoġâ mirâ gwenduin âi kin mâsikâziġip, “A zi wan tosaġât diim ge?”

³⁰ Sâi ziġâ sâwe, “A zi bâliġ mâme mân ândei sâi ġâġâren mân diim gabem”

³¹ Sâne Pilatoġâ itâ sâm dâzânġoip, “Wangât nâġâren diim ge? Ziġâ gurumin den ziap. Zo wâratkum ziġak sâm kwâkânek.” Sâi Yuda a sâtnâ, ziġ itâ sâwe, “Nen mumuġan zâmbanzâmbanġġât mâtâp dooġuwe.

³² Sâna poru nagân kumbiġât nânġen.” (A poru nagân zanġonzânġoġ, zo Roma a zo ziġâ opmarâwe.) Yatâ sânetâ Yesu ziknâk poru nagân kune mumbapât den mârum sâip, zo kâtigeip.

³³ Pilatoġâ namâ kâligen âim konsâi Yesu ari sâm mâsikip, “Ġâ perâknâk Yuda a zenġât a kutâ?”

³⁴ Sâi Yesuġâ itâ sâm dukuip, Den zo gikâ umġât sat mo a nâmbutġandâ dâġone sat?”

³⁵ Sâi Pilatoġâ itâ sâm dukuip, “Nâġât dap dap nânġat? Nâ Yuda a? Gikâ kâmut sot patârâpkâ, zen nâġâren ġâbanse. Ġâ wan tosa oin?”

³⁶ Yatâ sâi Yesuġâ itâ sâm dukuip, “Nâ a kutâ ândiândi, zo ândian. Oi ko holinâ nâi yatâ ândian. Nâ hân a kutâ zen yatâ ândia sâi arâpnâ ziġ kâmbam mem galem otnine Yuda a ziġ mân ġâsunim gabe. Nâ a kutâ holinâ nâi yatâ ândian.”

³⁷ Sâi Pilatonâ sâ mäsikip, “Gâ gikanğât nâ a kutâ ândian sat?” Sâi Yesuñâ sâip, “Sat, zo. Nâ a kutâ op hânân ge den bonñâ sâ muyagibatkat âsagiwan. Nâi zâk dinnâ nângâm lubap, zo ko den bonñanğât buku upap.”

³⁸ Sâi Pilatonâ sâip, “Den bonñâ, zo dap dap?”

Pilato zâk Yesu mumbapkât sâ m kwâkip.

(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lu 23:13-25)

Yatâ sâ mñâ gwenduyân âi kin Yuda a itâ sâ m dâzânğoip, “Nâ a zirât tosanğâ kâruan.

³⁹ Zengât orot mâme mâtâpñâ nâi ziap. Zen Pasowa kendonân sânetâ a ták namin ândine zengâren gâbâ nâi olañ zingâman. Oi zi nângâne dâp oi Yuda a kutâziñâ olañ zingâ ândibap.”

⁴⁰ Yatâ sâi Yuda a zen zâk den sâ m kambânâ sâwe, “Zâk buñâ. Baraba olañ ningâban.” Baraba zâk kâmbu kambâm a ták namin pane ândeip.

19

¹ Pilatonâ Yesu diim namin zâimñâ sâi kâwali a ziñâ Yesu inzut kuupñootñâ lapirâwe.

² Zen lapitñâ itâ sâwe. “Gâ nâ a kutâ sâmat, zorat a kutâgât pindok sot hâmbâ zi hutgonamen.” Yatâ sâ mñâ ták sâtmam gonkom kâukñan pane giarip. Oi hâmbâ kuringâ, a kutâgât hâmbâ giñanğâne giarip.

³ Yatâ opñâ um topñan âi kin siñan gem sâwe, “Oe, Yuda zengât a kutâ.” Yatâ sâ m bitziñandâ si sângânñan kuwe.

⁴ Oi Pilatonâ Yuda a zengâren dum âi itâ sâ m dâzânğoip, “Zen iknek. Nâ zengâren diim gandâ ziiñak topñâ nângâne. Nâ tosanğâ kâruan.”

⁵ Oi Yesu zâk kâuknâ kâpiwe sot hâmbâ kuriñâ, zo sot gem ga kiri Pilatonâ tirâpżângom sâip, “A zi iknek.”

⁶ Sâi tirik namâ galem a patâ sot a sâtñâ, zen ekñâ den kambâñ sâm sawe, “Zâk poru nagân kunek.” Sâne Pilatonâ sâip, “Nâ tosanâ kâruangât ziñak mem poru nagân kunek.”

⁷ Sâi Yuda a ziñ itâ sâwe, “Zikñangât nâ Anutugât nanñâ sâmap. Zâk Anutu hutkum sâmap. A yatâ zo mumbigât gurumin dinniñan ziapkât mumbap.”

⁸ Yuda a sâtñâ, ziñâ Yesu zâk zikñangât nâ Anutugât nanñâ sâmap sânetâ Pilatonâ zo nângâm kenğâtñangât oip.

⁹ Oi Yesu diim mirâ kâligen âim mâsikâm sâip, “Gâ ikâ gâbâ âsagein?” Sâi Yesuñâ den hâuñâ mân sâip.

¹⁰ Yatâ oi Pilatonâ itâ sâm dukuip, “Gâ den mân dâtnobam uat? Nâñâ sa ândiban. Nâñâ sa poru nagân mumban. Zorat imbanâ niwe, zo nângat?”

¹¹ Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Gâ yen sâi nâgât den mân sâbat. Nâgât den sâbangât Anutuñâ ubâ imbanâ gigipkât sat. Oi zorat nâbanse, a zorat tosaziñ gâgât zo walâwalân.”

¹² Sâi Pilatonâ den zo nângâm Yesu olanbat sâm mâtâp kâruip. Kârui Yuda a ziñ den sâm kambâñ sâwe, “Gâ a zo olanâ a kutâ patâniñâ Româ kamânân ândiap, kutñâ Sisa, zâkkât buku mân op ândiban. Wangât, a zi zâk zikñangât nâ a kutâ sâmap. Zâk Sisa kâsa okñangâmap, zorat.”

¹³ Yatâ sâne Pilatonâ den zo nângâm sâi Yesu diim gine den sâm kwâkâkwâkân tâtatñan tâip.

Oi tâtatnâ zorat Yuda a ziñâ ziin denân Gabata sâmarâwe. (Niin denân ko a patâ zeñgât kian kâtnâ tuutuun.)

¹⁴ Oi Yuda zeñgât kendon patâ kutnâ Pasowa, zo mâte oi kut nâi nâi kubikkubik narâk oi mirâ bâknan oi Pilatonâ tapnâ Yuda a itâ sâm dâzângoip, “Iknek. Zi a kutâziñâ, zo ka.”

¹⁵ Sâi zen den sâm hoñsâwe, “Zâk buñ oik. Zâk buñ oik. Poru nagân kunek.” Sâne Pilatonâ mâsikâm sâip, “A kutâziñâ sa poru nagân kumbigât se?” Sâi Tirik namâ galem a patâ ziñâ den itâ dukuwe, “Neñgât a kutâ nâi buñâ, Sisa kânok.”

¹⁶ Sâne Pilatonâ nânngâziñgâm Yesu poru nagân kumbigât zingip.

Yesu poru nagân kune moip.

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lu 23:26-43)

¹⁷ Kâwali a, zen Yesu gâsum poru nak pindâne lugi hân nâi kutnâ kâuk sinjit (Yuda zeñgât denân Goligata), zoren âiwe.

¹⁸ Zoren diim âim poru nagân kuwe. Oi bâliñ mâme a zâgât, nâi toren, nâi toren poru nagân zâkom kwânânngâzikâm Yesu osetziknan kwânânngâwe.

¹⁹ Pilatonâ sâi Yesugât kâuk kwâknan nagân den itâ kulemguwe, “Yesu Nasarete kamânân goknâ, Yuda zeñgât a kutâ.”

²⁰ Den zo Yuda denân, Roma denân sot Grik denân kulemguwe. Yesu kuwe, hân zo kamân gootnan zeipkât a ambân donbepnâ âim gam den zo sâlâpkuwe.

²¹ Yuda zengât tirik namâ galem a patâ, ziñ Pilato itâ sâm dukuwe, “Yuda zengât a kutâ mân kulemgu. Itâ kulemgu. Zikñak itâ sâip, ‘Nâ Yuda zengât a kutâ.’ ”

²² Yatâ sâne Pilatonâ sâip, “Sâ kulemgue, zo yatik zeik.”

²³ Kâwali a kimembut, ziñ Yesu poru nagân komñâ sâk pâke umñangât sâkñangât, zo mem kâsâpkum aṅgâwe.

²⁴ Hâmbâ umñan zorat itâ sawe, “Zo mânangârindâ bâliñ opap.” Yatâ sâm wenzu pam ikne muyageip dâp miwe. Yatâ utnetâ Kembugât ekabân den kulemguwe, zo bon oip. Den zo itâ, “Hâmbânâ kwâkñan kâsâpkum miwe. Hâmbâ umñan ko zorat wenzu pam ikne muyagei miwe.”

Kâwali a zen yatâ urâwe.

²⁵ Yesugât poru topñan ambân kirâwe, zo kutz- inâ itâ. Mamñâ sot mamñangât gatñâ. Maria, Kelopagât ambinnâ sot Maria, Madala kamânân gokñâ.

²⁶ Yesu mamñâ sot aṅâ nâ umñandâ gâsunimap, net nikiri kiritâ mamñâ itâ sâm dukuip, “Nangâ zi eknan.”

²⁷ Yatâ sâmñâ nâ itâ dâtnogip, “Mamgâ zi eknan.” Yatâ sâipkât narâk zorenâk Yesu mamñâ diiga nâgât mirin topkwap tâtat mâme oip. Oi yatâ ândim gâip.

Yesu moip.

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lu 23:44-49)

28 Yesuñâ nepnâ âkap nângâm Kembangât ekabân den ziap, zo bon upapkât den itâ sâip, “Toogât otnigap.”

29 Oi hâkop ñâi umñan winiga too kâlakñâ zeip. Zoren âi saru kâmon zoren pam sâmbum kikerân sum kapinjkum lâunjan pane neip.

30 Yesu zâk too zo nemñâ itâ sâip. “Mârum âkap.” Yatâ sâmñâ kâuk pindiñsâi kaapumñâ taki moip.

31 Yuda zengât kendon patâgât kubikkubik narâk oi itâ nângâwe, “A zen kendonân poru nagân kinetâ mân dâp upap.” (Kendon zo Yuda zengât kendon patâ.) Yatâ nângâm Pilatogâren âi dukuwe, Kâwali a zen a poru nagân kirâwe, zengât soozij sijit kom namuñe mumbigât sot kâambarânziñâ mâkâm hanzângobigât Yuda a nângâziñgip.

32 Oi kâwali a zen bâliñ mâme a zagât zo soozik sijit kom namuñâwe.

33 Yatâ opñâ Yesugâren ga igâwe. Zâk mârum moip. Yatâ ekñâ soonâ sijit mân kom namuñâwe.

34 Kâwali a ñâiñâ Yesu parâmñan kâlâunâ sum kwâpârânji gilâm sot too gem gâip.

35 Nâ zo egâwangât perâkñak san. Nâ nânjan, den zo bonñâ. Zorat zen nângâne bon upap.

36 Kembangât ekabân mârum itâ kulemguwe, zo bon upapkât urâwe. Den zo itâ, “Zen sijitñâ mân kom namuñbi.”

37 Oi Kembangât ekabân den ñâi itâ ziap, “Zen sum pâronj parâwe, zâkkâren sen kwap ikpi.”

Yesu hanguwe.

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lu 23:50-56)

³⁸ Kwâkņan Yosepe, Arimataia kamânân gokņâ, zâkņâ Pilatogâren âimņâ Yesugât kâmbârâņ mākâbapkât sâip. Sâi Pilatonâ nâņgâņņgi âi kâmbârâņ mem ârip. (Mârum Yosepe zâk Yesugât a ândeip. Ka zâk Yuda a sâtņâ zeņgât keņgât op zo muyap mân sâm ândeip.)

³⁹ Oi a ñâi mârum ñâtigân Yesugâren gâip, kutņâ Nikodemo, zâk kelâk hitom âlip top ñâi zagât mâporâwe, irâ patâ kât mimiņ yâmbâtņâ, zo yatâ zo mem âim Yosepe beķņan meip.

⁴⁰ Bekņan mei Yesugât kâmbârâņ saņgonņâ sâņgum kâu sot kelâk hitom âlipņâ, zorâņ kâpiwet. Yuda a ziņ yatâ opmarâwe.

⁴¹ Oi Yesu kuwe, hân zorat ginņan nak kâlam ñâi zeip. Zoren kât mâtâp kwâpârâņgâne zeip. Zoren a ñâi mârum mân zâmbârâwe. Narâk zoren Yuda zeņgât kendon patâ mâte oipkât Yesugât kâmbârâņ zo pâņkânogân zo parâwet.

⁴² (-)

20

Yesu mumuņan gâbâ zaarip.

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lu 24:1-12)

¹ Yuda zeņgât kendon âki haņgât ñâtikņâ Maria, Madala kamânân gokņâ, zâk Yesugât kwagân arip. Âi takâm egi kât patâ mâtâp mârum dooņguwet, zo kâbakņine zeip.

² Yatâ ekņâ sârârâk kârâm âim Simoņ Petero sot Yohane, nâ Yesuņâ umņandâ gâsunimap, net muyagenikâm dâtnâkom sâip, “Kembugât kâmbârâņ, zo kwagân gâbâ mem arie. Oi ikâ âi pe, zo nen mân nâņgen.”

³ Yatâ sâi Petero sot bukuᅇâ nâ, net mirin gâbâ gemᅇâ kwagân âiwet.

⁴ Mâtâbân sârârâk kârâm âim nâᅇâ Petero walâm kek âim kândon takâwan.

⁵ Âi takâm kât mâtâpᅇan mân bagim yen pindiᅇsâm eksa sâᅇgumâk zeigâwan.

⁶ Simoᅇ Petero, zâk bet gamᅇâ kât mâtâpᅇan bagim sâᅇgumâk zeigip.

⁷ Sâᅇgum ᅇâi Yesugât kâukᅇâ kâpiwet, zo zeigip. Sâᅇgum zo sâᅇgum nâmbut zen sot mân zeip. Zikᅇnik kâpiyagom zeip.

⁸ Yatâ zeigâ kândon kwagân âi takâwan, nâᅇâ bagimᅇâ yatik ek, zaatsap zo bonᅇâ sâm zo nâᅇgâwan.

⁹ Ombenᅇan ândiwenân Yesu mumuᅇan gâbâ zaatpapkât Kembugât ekaban den ziap, zo mân nâᅇgâm kwâtâtiwen.

¹⁰ Yatâ ekᅇâ a zagât net kamânân âburem âiwet.

Yesu zâk Maria Madala kamânân gok, zâkkâren muyageip.

(Mk 16:9-11)

¹¹ Maria zâk kwak sâᅇᅇan kin iseip. Isem tap ko pindiᅇsâmᅇâ kwagân egip.

¹² Egi sumbem a zagât hâmbâzik kâukâu Yesu mârum zeibân zo tâitâ zikirip. ᅇâi zâk kâukᅇâ zeibân, ᅇâi kiᅇâ zeibân tarâwet.

¹³ Oi zikᅇâ sâwet, “Ambân, gâ wangât isem taat?” Sâitâ zâkᅇâ sâip, “Kembunaᅇgât kâambarᅇan mem ᅇâin âine kâruan.”

¹⁴ Yatâ sâm puriksâm Yesu zikᅇâ egip. Egip, zo Yesu holiᅇâ mân ek nâᅇgip.

15 Oi Yesuñâ mäsikâm sâip, “Ambân, gâ wangât isiat? Nâi kârum taat?” Oi Marianâ a zo kâlam mariñandâ kinzap nângâm itâ sâm dukuip, “Patânâ, gâ kâambarâñâ mem nâin âi paat oi ko sâna nângâm âi mimbat,”

16 Sâi Yesuñâ sâip, “Maria.” Sâi puriksâm Yuda denân Rabonî sâip (niin denân ko, Patânâ).

17 Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Irabot Ibâgâren zâibâman. Ibâgâren mân zariangât gâ mân gâsum anğân kârâniban. Gâ âi bukurâpnâ itâ sâm dâzânngo, ‘Nâgât Ibâ, zeñgât Ibâ, nâgât Anutu, zeñgât Anutu, zâkkâren zâibâman.’ ”

18 Maria, Madala kamânân gokñâ, zâk âburem kamânân âimñâ arâpnâ itâ sâm dâtnânngoip, “Nâ Kembu eksan.” Yatâ sâmñâ Yesuñâ den sâip, zo arâpnâ dâtnânngoip.

Arâpnâ zen mirâ kâligen mindune zeñgâren muyageip.

(Mk 16:14-18; Lu 24:36-49)

19 Sirâm zoren nâtikssâi arâpnâ nen Yuda a sâtnâ zeñgât keñgât op mirin mindum mân gabigât mirâ mâtnâp doonğumñâ tarâwen. Tâindâ Yesu zâk osetniñan âsagem kin itâ sâm dâtnânngoip, “Um lumbe zeñgâren zimbat.”

20 Yatâ sâmñâ bikñâ toren toren sot parâmñâ, zo tirâpnânngoip. Oi arâpnâ nen Kembu ekñâ umniñ âlip oip.

21 Yesuñâ dum zagâtnâ dâtnânngoip, “Um lumbe zeñgâren zimbat. Ibânandâ sângonnogip, yatik nângoot zen sângonzânguan.”

22 Yatâ sâmñâ waatniñgâm sâip, “Tirik Kaapum minek.

23 Zen a zenğât tosaziņ birânetâ buņ upap. Ka tosaziņ zimbapkât sâne zemziņgâbap.”

Tomagât den siņgi.

24 Yesu arâp kiin zagât, neņgâren gokņâ ñâi kutņâ Toma (Zâk booboo a konsâwen.) zâk ñâin âi ândei Yesugât arâpņâ, nen minuindâ muya-geņiņgip.

25 Oi bet a bukurâpņâ nen siņgi zo Toma itâ sâm dukuwen, “Nen Kembu iksen.” Yatâ sâindâ Tomanâ itâ sâm dâtnâņgoip, “Ninak sinnandâ ekņâ bikņan gutņâ sâlâpnandâ pamņâ parâmņan gâsum dinziņâ nâņga bon upap.”

26 Yatâ sâi ko bet ândim nâņgâ kânok zoren Yesu arâpņâ, nen Toma sot ârândâņ mindum mirâ mâtâp dooņgumņâ tarâwen. Tâindâ Yesuņâ osetniņan muyagem kin itâ sâm dâtnâņgoip, “Um lumbe zenğâren zimbap.”

27 Yatâ dâtnâņgomņâ Toma itâ dukuip, “Toma, sâlâpkâ ziren pânan. Bitnâ gâsum ek. Bikâ pam parâmnan weenan. Oi gâ um zagât mân op nâņgâm pâlâtâņ kwatni.”

28 Sâi Tomanâ sâip, “Gâ Kembunâ sot Anutunâ.”

29 Sâi Yesuņâ dukuip, “Gâ neksatkât nâņgâm pâlâtâņ kwatnigat? A zen mân nekņâ nâņgâm pâlâtâņ kwatnime, zenğât nâņga sâtâreņoot uap.

Ekap zirat topņâ.

30 Yesuņâ arâpņâ nen sot tap kulem top top tuugip, torenņâ zo ekap ziren mân kulemguwan.

31 Den kulemguwan, zo itâgât kulemguwan. Zen sâlâpkum nâņgâm Yesu zâk a bâliņan gâbâ

mâkâningâbapkât mârûm sâsân, Anutugât nanjâ. Den zo nânghâne bon upap. Oi zikjâ nânghâm pâlâtân kwâkjanghâm kutsingjanghât opjâ ândiândi kâtik mimbi.

21

Arâpnâ saruyân ândine zengâren âsageip.

¹ Ândim Yesujâ arâp nenghâren dum muyageningip. Tiberia saruyân itâ muyageningip.

² Simonj Petero, Toma (booboo a), Natanae, Kana kamân Galilaia hânân gokjâ, Zebedaiogât nanzatjâ Yakobo sot munjâ nâ sot arâpnâ nâmbutjâ zengâren gâbâ a zagât. A yatâ zo mindum ândiwen.

³ Ândeindâ Simonj Peteronjâ itâ sâm dâtnânngoip, “Nâ saru zuu mimbam âibâman.” Sâi nijâ sâwen. “Nen ârândânj.” Sâmjâ âi wanghâyân zâim njâtik zoren zuugât nep tuum ândim mân muyagiwen.

⁴ Sâruyân ândeindâ mirâ hanjâsâbam oi Yesujâ sagân ga kirip. Kiri Yesu tobatjâ mân ek nânghâwen.

⁵ Oi Yesujâ mâsikâningâm sâip, “Katep, zen zuu njâi mie?” Sâi nijâ sâwen, “Buñâ.”

⁶ Sâindâ itâ sâm dâtnânngoip, “Irâ zo bongen pane giari saru zuu donjâbep sândubi.” Sâi irâ pâindâ giari saru zuu donjâbep patâ gam geine sâmbum osiwen.

⁷ Yesu umjandâ gâsunimap, nânjâ Petero itâ dukuwan, “Zo Kembu.” Sa Petero zâk Kembu kutjâ nânghâm nepkât sângumâk lap ândeipkât hâmbânjâ mem hurâgum saruyân pâtan arip.

8 Nen kârebân mân ândiwen. Sak gootņan ândiwen. Arâpņâ nâmbutņâ, nen waņğâyâk sâtņan âinam zuu sot irâ, zo diigindâ tâi âiwen.

9 Sagân zâimņâ kut ηâi ηâi itâ muyagiwen. Kârâp sisiņan saru zuu sot nalem sem zeip.

10 Âi takindâ Yesuņâ itâ sâm dâtnâņgoip, “Zuu mie, zo torenņâ mem ganek.”

11 Sâi Simoņ Petero, zâk waņğâyân zâim zuu irâ zo sâmbui sagân gâip. Oi irin zo zuu patâ patâ doņbep 153 yatâ, zo ziwe. Oi irâ zo mân âmbârâņgip, zorat nâņgindâ metņâ oip.

12 Yesuņâ itâ sâip, “Zen ga nalem ninek.” Sâi arâpņâ nen dap yatâ mâsikâbem, “Gâ ηâi.” Nen Kembu zo nâņgâwen.

13 Oi Yesuņâ neņğâren gamņâ nalem sot zuu kâsâpkum niņgip.

14 Zo Yesu mumuņan gâbâ zaatņâ muyageniņgi sâp karâmbut oip.

Yesuņâ Petero sâp kârâmbut den sâm mâsikip.

15 Haņğât nalem neindâ ko Yesuņâ Simoņ Petero itâ sâm mâsikip, “Simoņ, Yohanegât nanņâ, Bukurâpkâ zi, zen umziņandâ gâsânome. Gâņâ walâziņgâm umgandâ gâsânomat?” Sâi Peteroņ sâip, “Kembu, Nâ gâgât otnimap, zo nâņgat.” Sâi Yesuņâ dukuip, “Gâ râma gwamņâ gakârâpnâ galem otziņgâban.”

16 Yatâ sâm dum mâsikip, “Simoņ, Yohanegât nanņâ, gâ perâkņak umgandâ gâsânomat?” Sâi Peteroņâ sâip, “Kembu, nâ gâgât otnimap, zo nâņgat.” Sâi Yesuņâ dukuip, “Râma gakârâpnâ zeņğât galem otziņgâm ândiban.”

17 Yatâ sâ m dum mâsikip, “Simon, Yohanegât nânâ, gâ perâkñak nâgât otgimap?” Yesuñâ sâp karâmbut den yatâ sâi ko Petero umñâ bâlei sâip, “Kembu, gâ kut ñai ñai zo nângâm nângâmat. Oi nâ gâgât otnimap, zo nângat.” Sâi Yesuñâ sâip, “Gâ râma gakârâpnâ galem otziñgâm ândiban.

18 Nâ perâkñak dâgobâ. Gâ sigan ândim zoren mo zoren âibam otgigi âimâin. Oi bet ko gâ sombâ opñâ bikâ pâna kâsarâpkâ ziñ saagim gobi.”

19 (Yesuñâ zo yatâ sâ m Petero mumbapkât den dukuip. Mumbap, zoren a ziñâ ekñâ Anutu sâ m âlip kwâkñanğâbigât nângâm sâip.) Den yatâ sâ m dukuip, “Gâ molini.”

20 Oi Petero zâk puriksâ m a Yesu umñandâ gâsunimap, nâ kândâtñan ga negip. Mârum Yesu mân mom arâpñâ nen sot nale m neip, narâk zoren nâ Yesu gootñan âi itâ mâsikâwan, “Kembu, ñaiñâ sâi gâsâgobi?”

21 Oi nâ bet ga Peteronâ nekñâ Yesu nâgât mâsikâm sâip, “Kembu, a zirâñ dap upap?”

22 Mâsiki Yesuñâ itâ sâ m dukuip, “Zâk ândei nâ puriksâbat mo zâk ândim mumbap, zorat gâ zâkkât wangât sat? Gâ yen ga molini.”

23 Yatâ sâi ko arâpñâ sot bukurâpziñ Yohane nâgât itâ sâ m gulipkuwe, “A zo mân mumbap.” Ka Yesu zâk nâgât yatâ mân sâip. Zâkñâ itâ sâip, “Zâkñâ ândei âburibat mo ândim mumbap, zorat gâ wangât zâkkât sat?”

Yohanegât bukurâpñâ den murukñâ kulemguwe.

24 A zorâñ kut ñai ñai zo ek nângâm sâ m muyagem ekap zi kulemgoip. Zâk kwembiñ den

kulemgoip. Oi nen zâkkât itâ nângâmen, “Diŋâ zo bonŋâ.”

²⁵ Yesuŋâ kut ŋâi ŋâi doŋbep oip, zo ekabân mân kulemguwen. Zo ekabân kulemgum naŋgindâ sâi hân zi piksâi a ziŋ mân sâlâpkum nângâbe.

Zo yatik.

xcv

SINGI ÂLIP EKAP
The New Testament in the Komba Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Komba long Niugini
copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Komba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
8e5b8dff-a54f-5e56-9b8c-1906f06b22d1